Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының
Аппак авыл Советы

КАРАРЫ

15 июнь 2022 ел №49

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Аппак авылы җирлегенең Җирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләрен раслау турында» 2012 елның 26 декабрендәге 53 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясындагы 4 өлеше, Әлмәт муниципаль районының «Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Советының «Әлмәт муниципаль районы территориясендә урнашкан җирлекләргә шәһәр төзелеше эшчәнлеге өлкәсендә җирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне хәл итү буенча «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы» муниципаль берәмлеге вәкаләтләренең бер өлешен тапшыру турында» 2021 елның 28 сентябрендәге 81 номерлы карары нигезендә

Аппак авыл Советы КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Аппак авылы җирлегенең Җирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләрен раслау турында» 2012 елның 26 декабрендәге 53 номерлы карарына түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

- Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Аппак авылы җирлегенең Җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең I, II, III өлешләрен яңа редакциядә бәян итәргә (карарга 1 нче кушымта).

2. Әлеге карарны Аппак авылы, Тынычлык урамы, 71 йорт, Ильтень-Бута авылы, Совет урамы, 71 йорт территорияләрендә урнашкан махсус мәгълүмат стендларында игълан итәргә, «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы»нда (PRAVO.TATARSTAN.RU), «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәренең Әлмәт муниципаль районы сайтында урнаштырырга.

3. Әлеге карар рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Аппак авыл җирлеге башлыгына йөкләргә.

Аппак
авыл җирлеге башлыгы В.Н. Горбунова

Татарстан Республикасы Әлмәт
муниципаль районы Аппак авыл
Советының 2022 елның 15 июнендәге 49
номерлы карарына 1 нче кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ӘЛМӘТ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ АППАК АВЫЛЫ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ҖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШЛӘР КАГЫЙДӘЛӘРЕ

2022

ЭЧТӘЛЕК

I ӨЛЕШ. *ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ НИГЕЗЕНДӘ ҖИРДӘН ФАЙДАЛАНУНЫ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУНЫ ҖАЙГА САЛУ ТӘРТИБЕ* 4

1 бүлек.*Гомуми нигезләмәләр* 4
Статья 1. *Әлеге Кагыйдәләрдә кулланыла торган төп төшенчәләр.* 4
Статья 2. *Кагыйдәләрне кертү, билгеләү һәм аның составы.* 9
Статья 3. *Шәһәр төзелешен җайга салу линиясе.* 10
Статья 4. *Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану.* 10
Статья 5. *Җирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклыгы һәм һәркем файдалана алырлык булуы. Физик һәм юридик затларның җирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә катнашуы.* 14
Статья 6. *Кагыйдәләрне бозган өчен җаваплылык.* 14

2 бүлек. *Җирдән файдалану һәм төзелешләр буенча барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрдә катнашучылар.* 14
Статья 7. *Объектлар һәм шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре субъектлары.* 14
Статья 8. *«Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә җирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салуны гамәлгә ашыручы җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары.* 15
Статья 9. *Җирдән файдалану һәм төзелеш комиссиясе.* 16
Статья 10. *Иҗтимагый фикер алышулар, гавами тыңлаулар.* 17

3 бүлек. *Кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче барлыкка килгән күчемсез милекне файдалану хокукы.* 23
Статья 11. *Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр.* 23
Статья 12. *Кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милек объектларыннан файдалану һәм төзелеш үзгәрешләре.* 24

4 бүлек. *Җир кишәрлеген яисә капиталь төзелеш объектын файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт. Төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуга рөхсәт.* 25
Статья 13. *Җир кишәрлеген яисә капиталь төзелеш объектын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү.* 25
Статья 14. *Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт алу тәртибе.* 26

5 бүлек. *Территорияне планлаштыру документлары.* 28
Статья 15. *Территорияне планлаштыру документлары.* 28
Статья 16. *Территорияне планлаштыру документларын әзерләү тәртибе.* 29

6 бүлек. *Җир кишәрлекләрен резервлау һәм алу.* 32
Статья 17. *Муниципаль ихтыяҗлар өчен җирләрне резервлау.* 32
Статья 18. *Муниципаль ихтыяҗлар өчен җир кишәрлекләрен алу.* 33
Статья 19. *Гавами сервитутлар билгеләү.* 33

Статья 20. *Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм җир кишәрлекләреннән файдалану.*34

7 бүлек. *Йомгаклау нигезләмәләре.* 35
Статья 21. *Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе.* 35
Статья 22. *Кагыйдәләрне гамәлгә кертү турында.* 38

II ӨЛЕШ. *ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР КАРТАЛАРЫ* 38

8 бүлек. *Территориянең шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы* 38
Статья 23. *Әлмәт муниципаль районының «Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенең шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы.* 38
9 бүлек. *Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы.* 39
Статья 24. *«Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы.* 41
Статья 25. *Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булу зоналары картасы.* 40

III ӨЛЕШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ. 41

10 бүлек. *Күчемсез милекне рөхсәт ителгән файдалану төрләре һәм параметрлары өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары.* 41
Статья 26. *Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зоналарның төрләре.* 41

11 бүлек. *Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчемсез милекне файдалануны чикләү өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары.* 74
Статья 27. *Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчемсез мөлкәттән файдалануның чикләүләрен тасвирлау.* 74
Статья 28. *Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары өчен билгеләнгән күчемсез мөлкәттән файдалануны чикләү тасвирламасы.* 82
Статья 29. *Гавами сервитутларның эшчәнлек зоналары.* 82

12 бүлек. *Шәһәр төзелеше регламентлары шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган төп җирләрне билгеләү һәм аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган җирләрне билгеләү.* *82*
Статья 30. *Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы төп территорияләрне һәм җирләрне билгеләү.* *83*

1 бүлек. *Гомуми нигезләмәләр*

Статья 1. *Әлеге Кагыйдәләрдә кулланыла торган төп төшенчәләр.*

Әлеге Кагыйдәләрдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

җир кишәрлеген арендалау - аренда шартнамәсе буенча вакытлыча файдалануга түләү өчен физик затка яисә юридик затка җир кишәрлеге бирү;

территорияне төзекләндерү - гражданнарның яшәү шартларының уңайлылыгын тәэмин итүгә һәм арттыруга, муниципаль берәмлек территориясенең санитар һәм эстетик торышын яхшыртуга, торак пунктлар территорияләрен һәм мондый территорияләрдә урнашкан объектларны, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, җир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны, корылмаларны, территорияләрне карап тотуга юнәлдерелгән, муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән чаралар комплексын гамәлгә ашыру эшчәнлеге;

җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре – законнарда, әлеге Кагыйдәләрдә, башка норматив хокукый актларда, норматив-техник документларда билгеләнгән таләпләрне мәҗбүри үтәгән очракта, җир кишәрлекләрендә гамәлгә ашыру һәм урнаштыру әлеге Кагыйдәләрдә эшчәнлек төрләренең һәм объектларның исемнәрен тиешле территориаль зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары составында биләү нәтиҗәсендә рөхсәт ителгән эшчәнлек төрләре, объектлар. Күчемсез файдалануның рөхсәт ителгән төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләрен, файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләрен, рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләрен үз эченә ала;

рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре - аерым территориаль зонага (подзонага) карата шәһәр төзелеше регламентының «Рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре» исемлегендә аларның исемнәрен атау нәтиҗәсендә рөхсәт ителгән эшчәнлек төрләре файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләренә һәм шартлы рөхсәт ителгән куллану төрләренә карата өстәмә сыйфатында гына рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Шул ук вакытта әлеге Кагыйдәләр мондый эшчәнлекнең күләмнәре һәм башка параметрлары буенча рөхсәт ителгән файдалануның тиешле төп төрләренең һәм шартлы рөхсәт ителгән куллану төрләренең күләмнәре һәм башка параметрлары белән чагыштыруда чикләүләр билгеләнә;

генераль план - җирлекне территориаль планлаштыруның максатын, бурычларын һәм юнәлешләрен, территориянең тотрыклы үсешен тәэмин итү өчен эшләнә торган аларны гамәлгә ашыру этапларын билгели торган территориаль планлаштыру документы төре;

җир кишәрлекләренең дәүләт кадастр исәбенә алуы - җир кишәрлекләренең бердәм дәүләт реестрында тасвирлау һәм индивидуальләштерү, шуның нәтиҗәсендә һәр җир кишәрлеге шундый характеристикалар ала, алар аны башка җир кишәрлекләреннән аерып алырга һәм аны сыйфатлы һәм икътисадый бәяләүне гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирә;

күчемсез мөлкәтне дәүләт кадастр исәбенә алу - җир кишәрлекләре, биналар, корылмалар, биналар, машина урыннары турында, төзелеп бетмәгән объектлар турында, бердәм күчемсез комплекслар турында, ә федераль законда билгеләнгән очракларда һәм җир белән нык бәйләнгән башка объектлар турында күчемсез милек реестрына кертү, Ягъни, аларны билгеләнмичә күчереп йөртү мөмкин түгел (алга таба шулай ук - күчемсез милек объектлары), алар мондый күчемсез милек объектының индивидуаль-билгеле

бер әйбер сыйфатында билгеләргә мөмкинлек бирә торган характеристикалары булган булуын раслый, яки аның яшәешен туктатуны, шулай ук күчемсез милек объектлары турында әлеге Федераль законда каралган башка белешмәләрне раслый;

шәһәр төзелеше эшчәнлеге - территориаль планлаштыру, шәһәр төзелешен зоналаштыру, территорияне планлаштыру, архитектура-төзелеш проектлау, төзелеш, капиталь ремонт, реконструкцияләү рәвешендә гамәлгә ашырыла торган территорияләрне, капиталь төзелеш объектларын җимерү, биналарны, корылмаларны эксплуатацияләү, территорияләрне комплекслы үстерү һәм аларны төзекләндерү, шул исәптән шәһәрләрне һәм башка җирлекләрне үстерү эшчәнлеге;

шәһәр төзелеше зоналары - территориаль зоналарны билгеләү һәм шәһәр төзелеше регламентларын билгеләү максатларында территорияне зоналаштыру;

шәһәр төзелеше регламенты - тиешле территориаль зона чикләре чикләрендә билгеләнә торган җир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре, җир кишәрлекләре өстендә һәм өслегендә булган бөтен нәрсә кебек үк һәм аларны төзү процессында һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалану процессында файдаланыла, җир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү, җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү, шулай ук чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләргә карата тиешле территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен максималь мөмкин булган территория дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре;

төзүче – үзенә караган җир кишәрлегендә яисә хокук иясенең (дәүләт (муниципаль) милке объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашырганда дәүләт хакимияте органнары (дәүләт органнары), "Росатом" атом энергиясе буенча дәүләт корпорациясе, "Роскосмос" космик эшчәнлеге буенча дәүләт корпорациясе, бюджеттан тыш дәүләт фондларының идарә органнары яки җирле үзидарә органнары килешүләр нигезендә үзләренең дәүләт (муниципаль) заказчысы вәкаләтләрен тапшырганнар яки "Территорияләрне үстерү фонды" гавами-хокукый компаниясе турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында" 2017 елның 29 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законның 13.3 статьясы нигезендә төзелеш алып баручы үз функцияләрен килешүгә нигезләнеп тапшыручы) җир кишәрлегендә капиталь төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне, капиталь ремонтлауны, сүтүне тәэмин итүче, шулай ук инженерлык эзләнүләрен башкару, аларны төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау өчен проект документларын әзерләүче физик яисә юридик зат. Төзүче, шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнардакаралганча, техник заказчыга үз функцияләрен тапшырырга хокуклы;

техник заказчы - инженерлык тикшеренүләрен үтәү турында, проект документларын әзерләү турында, капиталь төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау, сүтү турында шартнамәләр ясаучы төзүче тарафыннан һәм төзүче исеменнән вәкаләтле юридик зат, Күрсәтелгән эш төрләрен үтәүгә биремнәр әзерли, инженер эзләнүләрен башкаручы һәм (яисә) проект документларын әзерләүче, капиталь төзелеш объектларын

төзүгә, реконструкцияләүгә, капиталь ремонтлауга, сүтүгә, күрсәтелгән төр эшләрне башкару өчен кирәкле материалларны һәм документларны тапшыра, , проект документациясен раслый, капиталь төзелеш объектын эксплуатациягә кертүгә рөхсәт алу өчен кирәкле документларны имзалый, шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарда каралган башка функцияләрне гамәлгә ашыра (алга таба шулай ук - техник заказчы функцияләре). Техник заказчы функцияләре, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 47 статьясындагы 2.1 өлешендә, 48 статьясындагы 4.1 өлешендә, 52 статьясындагы 2.1 һәм 2.2 өлешләрендә, 55.31 статьясындагы 5 һәм 6 өлешләрендә каралган очраклардан тыш, инженерлык эзләнүләре, архитектура-төзелеш проектлау, төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт, капиталь төзелеш объектларын сүтү өлкәсендә үз-үзен җайга салучы оешма әгъзасы гына башкара ала;

җир кишәрлеге - җир кадастрында һәм җир кишәрлекләренә хокукларны дәүләт теркәве документларында беркетелгән чикләре, мәйданы, урыны, хокукый статусы һәм башка характеристикалары булган җир өслегенең бер өлеше;

күчемсез әйбер - җир өслегенең бер өлешен тәшкил итүче әйбер, һәм аны индивидуаль билгеле бер әйбер сыйфатында билгеләргә мөмкинлек бирә торган характеристикаларга ия;

территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар - Россия Федерациясе халыкларының саклау, санитар-яклау зоналары, мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарьләрен) саклау зоналары (алга таба - мәдәни мирас объектлары), мәдәни мирас объектларының яклау зоналары, су саклау зоналары, су басу зоналары, эчәргә яраклы һәм хуҗалык-көнкүреш су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары, саклана торган объектлар зоналары, аэродром территориясе, Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган башка зоналар;

кызыл сызыклар - гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгели торган һәм территорияне планлаштыру документларында билгеләнергә, үзгәртелергә яисә бетерелергә тиешле линияләр;

линияле объектлар - электр тапшыру линияләре, элемтә линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар;

шәһәр төзелешен җайга салу линиясе - кызыл линияләр; җир кишәрлекләре чикләре; җир кишәрлекләре чикләреннән төзелмәләрнең минималь чиген билгеләүче линияләр (төзелешне җайга салу линияләрен дә кертеп); территориаль зоналар һәм аларның составындагы зоналар чикләре; инженерлык-техник коммуникацияләр буенча гавами сервитутларның хәрәкәт зоналары чикләре, тартып алу зоналары чикләре, шул исәптән җир кишәрлекләрен, биналарны, төзелешләрне, корылмаларны сатып алу, резервлау юлы белән; җир кишәрлекләреннән, биналардан, корылмалардан файдалануны чикләүнең санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналары чикләре;

кызыл линияләрдән чигенү линиясе (яисә төзелешне көйләү линиясе) - биналар, корылмалар, корылмалар урнаштыру өчен рөхсәт ителә торган урын чикләрен билгеләгән территорияне планлаштыру документларында билгеләнә торган линияләр;

күчемсез мөлкәт (күчемсез мөлкәтне дәүләт теркәве турында» 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законда булган (билгеләнгән) төшенчә мәгънәсендә күчемсез мөлкәт объекты) – җир кишәрлекләре,

биналар, корылмалар, биналар, машина урыннары, төзелеп бетмәгән объектлар, бердәм күчемсез комплекслар һәм башкалар;

капиталь төзелеш объекты - төзелеш эшләре тәмамланмаган бина, төзелеш, корылма, объектлар (алга таба-төзелеп бетмәгән объектлар), капиталь булмаган төзелешләр, корылмалар һәм җир участогының аерым уңайлыклары (алмаштыру, каплау һәм башкалар);

капиталь булмаган төзелмә, корылмалар -- Җир белән ныклы бәйләнеше булмаган төзелмә, корылмалар корылмалар һәм аларның конструктив характеристикалары аларның күченүен һәм (яисә) демонтажны һәм алга таба, төзелешләрнең, корылмаларның төп характеристикаларын үзгәртмичә һәм билгеләүгә тулысынча зыян китермичә җыюны (шул исәптән киосклар, лапаслар һәм башка шундый корылмалар, корылмалар) гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирә;

капиталь төзелеш объектын сүтү - капиталь төзелеш объектын җимерү (табигать күренешләре яисә өченче затларның хокукка каршы гамәлләре аркасында җимерелүдән тыш), капиталь төзелеш объектын, шул исәптән аның өлешләрен сүтү һәм (яисә) демонтажлау юлы белән бетерү;

рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре - техник регламентларны үтәгәндә өстәмә рөхсәтсез аерым территориаль зонага (подзонага) карата шәһәр төзелеше регламентының "Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре" исемлегендә аларның исемнәрен атау нәтиҗәсендә рөхсәт ителгән эшчәнлек төрләре (техник регламентлар - төзелеш нормалары һәм куркынычсызлык стандартлары, янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләре, гражданнар оборонасы таләпләре һәм гадәттән тыш хәлләрне, башка мәҗбүри таләпләр кабул ителгәнчегә кадәр);

Кагыйдәләрдән тайпылышлар – әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә конкрет җир кишәрлеге өчен санкцияләнгән, рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан - корылмаларның биеклегеннән, участокның төзелеш процентларыннан, төзелеш чигенүләреннән һәм башкалар, кишәрлекне әлеге кагыйдәләр нигезендә кече күләменнән, уңайсыз конфигурациядән, уңайсыз инженерлык-геологик һәм башка характеристикалардан файдалану мөмкинлеге булмауга бәйле рәвештә файдалану;

күчемсез милекне рөхсәт ителгән файдалану – шәһәр төзелеше регламенты нигезендә, кануннар нигезендә билгеләнгән күчемсез мөлкәттән файдалануга чикләүләр, шулай ук гавами сервитутлар белән күчемсез мөлкәттән файдалану;

капиталь төзелеш объектларын (линия объектларыннан тыш) реконструкцияләү - капиталь төзелеш объекты, аның өлешләре параметрларын (биеклеген, катлар санын, мәйданын, күләмен), шул исәптән өстәмә төзелеш, үзгәртеп кору, капиталь төзелеш объектын киңәйтү, шулай ук капиталь төзелеш объектының төзелеш корылмаларын алмаштыру һәм (яисә) торгызу, мондый конструкцияләрнең аерым элементларын күрсәтелгән элементларның элементлары һәм (яисә) торгызылуы шундый ук яисә башка яхшырта торган күрсәткечләренә алмаштырудан тыш;

линия объектларын реконструкцияләү - класс, категориясен һәм (яисә) башлангыч билгеләнгән күрсәткечләрне үзгәртүгә китерә торган линия объектлары яисә аларның участоклары (өлешләре) параметрларын үзгәртү яисә мондый объектларның бүленгән полосалары һәм (яисә) сак зоналары чикләрен үзгәртү таләп ителә;

шәхси сервитут - күчемсез мөлкәт объекты милекчесе белән сервитут билгеләүне таләп итүче зат арасында килешү яисә суд карары нигезендә билгеләнә торган чит җир кишәрлегеннән файдалану хокукы (сервитут билгеләмичә тәэмин итепә алмый торган кирәкле коммуникацияләрне һәм башка ихтыяҗларны узу, салу һәм эксплуатацияләү өчен;

гавами сервитут - Россия Федерациясе законы яисә башка норматив хокукый акты, Татарстан Республикасы норматив хокукый акты, Әлмәт муниципаль районының норматив хокукый акты белән билгеләнгән, җир кишәрлеген аерып алмыйча, чит җир кишәрлегеннән файдалану хокукы;

территория зонасы - җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә чикләр билгеләнгән һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгән зона*;*

гомуми файдаланудагы территорияләр - аерым затлар даирәсе тоткарлыксыз файдаланыла торган территорияләр (шул исәптән мәйданнар, урамнар, юллар, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосалары, скверлар, бульварлар)*;*

территориаль планлаштыру - территорияләрне үстерүне планлаштыру, шул исәптән функциональ зоналар билгеләү, федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, җирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыруны билгеләү;

урам-юл челтәре - территорияләре, кагыйдә буларак, гомуми файдаланудагы территорияләр булган үзара бәйле территориаль коммуникация объектлары (мәйданнар, урамнар, машина юллары, яр буйлары, бульварлар) системасы;

шартлы рәвештә рөхсәт ителгән күчемсез мөлкәттән файдалану төрләре - Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында һәм әлеге Кагыйдәләрдә әлеге эшчәнлек төрләренең һәм объектларның исемнәрен, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында һәм әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алу һәм техник регламентлар таләпләрен мәҗбүри үтәү нәтиҗәсендә, әлеге Кагыйдәләрдә әлеге эшчәнлек төрләренең һәм объектларның исемнәрен атау нәтиҗәсендә рөхсәт ителгән эшчәнлек төрләре, объектлар*;*

территорияләрне тотрыклы үстерү - шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашырганда кешенең иминлеген һәм яшәешенең уңай шартларын тәэмин итү, хуҗалык һәм башка эшчәнлекнең әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтысын чикләү һәм табигать ресурсларын әлеге һәм киләчәк буыннар мәнфәгатьләрендә саклауны һәм алардан нәтиҗәле файдалануны тәэмин итү;

планировка структурасы элементы - муниципаль районның җирлек, шәһәр округы яисә авылара территориясе өлеше (квартал, микрорайон, район һәм башка шундый элементлар). Планировка структурасы элементларының төрләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтләр бирелгән башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнә;

җир кишәрлекләреннән файдалану күрсәткечләре һәм капиталь төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү параметрлары:

җир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү - шәһәр төзелеше регламенты нигезендә җир кишәрлекләре территориясендә урнаштырылырга мөмкин булган җир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш объектларының (биналар һәм корылмаларның) иң чик физик характеристикалары;

төзелеш коэффициенты - биналар һәм корылмалар астында җир кишәрлеге мәйданына урнашкан мәйданның нисбәте (%);

территориядән файдалану коэффициенты (җир кишәрлеге территориясенә карата) - җир кишәрлеге мәйданына караган барлык биналарның, корылмаларның, корылмаларның гомуми мәйданының нисбәте. Җир кишәрлегендә төзергә рөхсәт ителә торган биналарның, төзелешләрнең, корылмаларның гомуми мәйданы шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән территориядән файдалануның максималь коэффициенты мәгънәсен җир кишәрлеге мәйданы күрсәткечено арттыру белән билгеләнә;

яшелләндерү коэффициенты (җир кишәрлеге территориясенә карата) - яшел утыртмалар (газлар, чәчәкләр, куаклар, биек кәүсәле үсемлекләр) белән капланган җир кишәрлеге территориясе өлеше;

бинаның, корылманың биеклеге - җирнең проект тамгасыннан алып яссы түбәнең иң югары ноктасына кадәр үлчәнгән вертикаль буйлап ераклык яисә кыек түбәнен иң югары ноктасына кадәр, төзелмәнең, корылманың иң югары ноктасына кадәр.

Статья 2. *Кагыйдәләрне кертү, билгеләү һәм аның составы.*

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Аппак авыл җирлегенең җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдәләр) - территориаль зоналар, шәһәр төзелеше регламентлары, әлеге Кагыйдәләрне куллану тәртибе һәм аларга үзгәрешләр кертү тәртибе билгеләнә торган шәһәр төзелешен зоналаштыру документы.

Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Җир кодексы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка законнары һәм норматив хокукый актлары, муниципаль берәмлекнең законнары һәм норматив хокукый актлары, һәм Әлмәт муниципаль районының Аппак авыл җирлеге генераль планы нигезендә эшләнгән.

Кагыйдәләр түбәндәге максатларда эшләнгән:

1) муниципаль берәмлек территориясен тотрыклы үстерү, әйләнә-тирә мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу өчен шартлар тудыру;

2) муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру өчен шартлар тудыру;

3) физик һәм юридик затларның, шул исәптән җир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш объектларының хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү;

4) инвестицияләр җәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң нәтиҗәле төрләрен сайлау мөмкинлеге бирү юлы белән.

Әлеге Кагыйдәләр түбәндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

- кешеләрнең тормышы һәм сәламәтлеге иминлеген тәэмин итү, биналарның, корылмаларның һәм корылмаларның ышанычлылыгын һәм куркынычсызлыгын, әйләнә-тирә табигать мохитен һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу максатларында законнар нигезендә билгеләнгән техник регламентлар һәм башка мәҗбүри таләпләр;

- шәһәр төзелешен проектлауның региональ һәм җирле нормативлары;

- җирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу мәсьәләләре буенча башка норматив хокукый актлар белән.

Җирдән файдалануның һәм төзелешнең әлеге кагыйдәләре түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) аларны куллану һәм күрсәтелгән кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе;

2) шәһәр төзелешен зоналаштыру картасын;

3) шәһәр төзелеше регламентлары.

Җирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрен куллану һәм аларга үзгәрешләр кертү тәртибе түбәндәге нигезләмәләрне үз эченә ала:

1) җирле үзидарә органнары җирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу турында;

2) физик һәм юридик затлар тарафыннан җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү турында;

3) территорияне планлаштыру документларын әзерләү турында;

4) җирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында;

5) җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында;

6) җирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен җайга салу турында.

Әлеге Кагыйдәләр Әлмәт муниципаль районының «Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген көйләүче һәм контрольдә тотучы вазыйфаи затлар тарафыннан дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар тарафыннан үтәү өчен мәҗбүри.

Әлеге Кагыйдәләр Әлмәт муниципаль районының «Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенең бөтен территориясендә гамәлдә.

Статья 3. *Шәһәр төзелешен җайга салу линиясе.*

1. Шәһәр төзелешен җайга салу линиясе - кызыл линияләр; җир кишәрлекләре чикләре чикләреннән (төзелешне җайга салу линиясен дә кертеп) корылмаларның минималь чигенүләрен билгеләүче линияләр; территориаль зоналар чикләре; инженерлык-техник коммуникацияләр буенча гавами сервитутларның хәрәкәт зоналары чикләре, тартып алу зоналары чикләре, шул исәптән җир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны, корылмаларны сатып алу юлы белән, резервлау юлы белән; җир кишәрлекләреннән, биналардан, корылмалардан файдалануны чикләүче санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналарның чикләре.

2. Шәһәр төзелешен җайга салу линиясе территорияләрне планлаштыру һәм ызанлау проектлары, шулай ук санитар-яклау зоналары проектлары, тарих һәм мәдәният һәйкәлләренең сак зоналары проектлары белән билгеләнә.

3. Шәһәр төзелешен җайга салу линиясе билгеләнгән тәртиптә территорияне планлаштыру документларын раслаганнан соң үтәлү өчен мәҗбүри.

Статья 4. *Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану.*

1. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булу чикләре шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы белән билгеләнә.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләрендә җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

- җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренең бер территориаль зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләре;

- Аппак авыл җирлегенең генераль планы белән билгеләнгән функциональ зоналарының һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикаларын;

- территориаль зоналарның төрләре;

- мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шәһәр төзелеше регламенты җир кишәрлекләренең хокукый режимын билгели, шулай ук җир кишәрлекләре өслегендә булган бөтен нәрсә кебек үк, һәм аларны төзү һәм капиталь төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында файдаланыла.

Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләре чикләрендә урнашкан барлык җир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына тигез дәрәҗәдә кагыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентының гамәли көче җир кишәрлекләренә кагылмый:

1) Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук ачыкланган мәдәни мирас объектлары һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервацияләү, торгызу, ремонтлау һәм җайланмалар эчтәлеге, параметрлары турында карар кабул ителгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә;

2) гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

3) линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары биләгән объектлар;

4) файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

Тарихи җирлекләр территорияләренә, истәлекле урыннарга, дәвалау-савыктыру урыннары җирләренә һәм курортларга, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары махсус икътисадый зоналар һәм социаль-икътисадый үсеше алдан билгеләнә торган территорияләр чикләрендә урнашкан авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр, авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр составындагы авыл хуҗалыгы җирләре, авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр җирләр өчен авыл хуҗалыгы җирләре, җир кишәрлекләре өчен билгеләнми.

Урман фонды җирләреннән торак пунктлар чикләренә кертелгән җир кишәрлекләренә карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгәнче, мондый җир кишәрлекләре, урман законнары нигезендә шәһәр урманнарыннан файдаланганда билгеләнгән чикләүләрне исәпкә алып, файдаланыла (2016 елның 1 гыйнварына кадәр гражданнарга яисә юридик затларга бирелгән яисә хокуклары 2016 елның 1 гыйнварына кадәр барлыкка килгән яисә аларны торак пункт чикләренә керткәнче билгеләү урманнардан файдалану белән бәйле булмаган күчемсез мөлкәт объектлары урнашкан урман кишәрлекләреннән тыш).

Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган җир кишәрлекләреннән файдалану федераль законнар нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнары яисә җирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә. Махсус икътисадый зоналар чикләрендә җир кишәрлекләреннән файдалану махсус икътисадый зоналар белән идарә итү органнары тарафыннан билгеләнә.

5. Шәһәр төзелеше регламенты үз эченә ала:

1) җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

2) рөхсәт ителгән файдалану параметрлары - җир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары;

3) җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;

4) территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм, шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория зонасы чикләрендә территорияне комплекслы үстерү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру каралган очракта, күрсәтелгән объектларның халык өчен территориаль файдалана алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре.

6. Җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре;

2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре;

3) рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләренә карата өстәмә буларак кына һәм файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата да рөхсәт ителә торган һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла торган ярдәмче төрләре.

Җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләрен билгеләү һәр территориаль зонага карата мәҗбүри кулланылырга тиеш, аңа карата шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

Җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен мондый файдалануның башка төренә үзгәртү, техник регламентлар таләпләрен үтәү шарты белән, шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

Дәүләт хакимияте органнарыннан, җирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмчел төрләре, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, өстәмә рөхсәтсез һәм килештерүләрсез мөстәкыйль сайлана.

Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган җирләрдә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү турындагы карарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә

7. Күчемсез милекне рөхсәт ителгән файдалануны тәэмин итә торган төзекләндерү объектлары, инженерлык-техник объектлар, корылмалар һәм

коммуникацияләр, аларның техник регламентларына туры килү шарты белән, һәрвакыт рөхсәт ителә (ә алар үз көченә кергәнчегә кадәр - «Техник җайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлештә норматив техник документлар булып тора).

8. Планировка структурасының бер яисә берничә элементы территориясе чикләрендә капиталь төзелеш объектларының эшләвен һәм аларны нормаль эксплуатацияләүне тәэмин итү өчен билгеләнгән инженер-техник объектлар, корылмалар, аларның урнашуы санитар-яклау, башка яклау зоналарын билгеләп, аерым җир кишәрлеге таләп итә, территорияне планлаштыру документлары белән билгеләнә.

9. Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең 2020 елның 10 ноябрендәге П/0412 номерлы боерыгы белән расланган җир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә, регламентлар составында санап үтелгән рөхсәт ителгән файдалану төрләрен карап тоту, линия объектын (гомуми файдаланудагы тимер юлларыннан һәм гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ әһәмиятле автомобиль юлларыннан тыш) урнаштыруны һәм эксплуатацияләүне, саклагыч корылмалар (утыртмалар), мелиорация объектларын, антлы-мачта корылмаларын, мәгълүмати һәм геодезик билгеләр урнаштыруны аерым күрсәтмичә генә рөхсәт итә.

10. Җир участокларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) җир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы;

2) биналарны, корылмаларны урнаштыру рөхсәт ителә торган урыннарны билгеләү максатларында җир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, алардан читтә биналар, төзелешләр, корылмалар төзү тыелган;

3) катларның чикле саны яисә биналарның, корылмаларның чикле биеклеге;

4) җир кишәрлеге чикләрендә төзелгән төзелешнең максималь проценты, ул җир кишәрлегенең барлык мәйданына карата төзелеп бетәргә мөмкин булган суммар мәйданының нисбәте буларак билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентында билгеле бер территориаль зонага карата җир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы, һәм (яисә) рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең 2 - 4 пунктларында каралган иң чик параметрлары билгеләнмәгән очракта, турыдан-туры шәһәр төзелеше регламентында әлеге территориаль зонага карата җир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары билгеләнергә тиеш түгел дип күрсәтелә.

Рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары 2 - 4 пунктларында күрсәтелгән күрсәткечләр белән беррәттән, шәһәр төзелеше регламентында капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең башка чик параметрлары да билгеләнергә мөмкин.

Һәр территориаль зонага карата күрсәтелгән үлчәмнәр һәм параметрлар, аларның ярашуы билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентларының таләпләре Әлмәт муниципаль районының «Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә барлык шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләрен үтәү өчен мәҗбүри.

Статья 5. *Җирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклыгы һәм һәркем файдалана алырлык булуы. Физик һәм юридик затларның җирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә катнашуы.*

1. Әлеге Кагыйдәләр, аларның составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертеп, барлык физик һәм юридик затлар, шулай ук хакимият органнары һәм идарә органнары вазыйфаи затлары, шулай ук җирле үзидарә органнары тарафыннан шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарның үтәлешен тикшереп торучы органнар өчен ачык булып тора.

2. Башкарма комитет әлеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген түбәндәге юллар белән тәэмин итә:

- җирле массакүләм мәгълүмат чараларында әлеге Кагыйдәләрне бастырып чыгару
- Әлеге Кагыйдәләрне Әлмәт муниципаль районының «Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге сайтында яисә Әлмәт муниципаль районының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру.

3. Гражданнар гамәлдәге законнар һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә җирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә катнашырга хокуклы.

4. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыруда гражданнарның, аларның берләшмәләренең һәм юридик затларның катнашу тәртибе Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары, Әлмәт муниципаль районының муниципаль һәм башка хокукый актлары, җирле үзидарә органнарының муниципаль һәм башка актлары белән билгеләнә.

Статья 6. *Кагыйдәләрне бозган өчен җаваплылык.*

1. Әлеге Кагыйдәләрне бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары нигезендә җаваплы булалар.

2 бүлек. *Җирдән файдалану һәм төзелешләр буенча барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрдә катнашучылар.*

Статья 7. *Объектлар һәм шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре субъектлары.*

1. Әлмәт муниципаль районының «Аппак авыл җирлеге»муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре объектлары түбәндәгеләр:

- «Әлмәт муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 9-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән чикләрдәге җирлек территориясе (кертелгән Татарстан Республикасы законнары белән үзгәрешләр белән);
- «Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территорияләре;
- җир-мөлкәт комплекслары;
- җир кишәрлекләре;

- Капиталь төзелеш объектлары.

2. Шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләренең субъектлары булып Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары, муниципаль берәмлекләр, физик һәм юридик затлар тора.

2.1. Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары, муниципаль берәмлекләр исеменнән шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләрендә тиешенчә Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары үз компетенцияләре чикләрендә чыгалар.

3. Шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләренең барлык субъектлары Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе законнары һәм шәһәр төзелеше эшчәнлеге өлкәсендә Татарстан Республикасы законнары таләпләрен, алар нигезендә кабул ителгән законлы норматив хокукый актлар, техник регламентлар, төзелеш һәм башка махсус нормалар һәм кагыйдәләр таләпләрен, әлеге Кагыйдәләр таләпләрен, Әлмәт муниципаль районы уставы, Әлмәт муниципаль районы референдумында кабул ителгән хокукый актларын, Әлмәт муниципаль районы Советының, Әлмәт муниципаль районы башлыгының муниципаль һәм башка хокукый актларын, Әлмәт муниципаль районының Аппак авыл җирлеге Уставын, Әлмәт муниципаль районының Аппак авыл җирлеге референдумында кабул ителгән хокукый актларын, шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә кабул ителгән Әлмәт муниципаль районының Аппак авыл җирлеге Советы һәм Әлмәт муниципаль районының Аппак авыл җирлеге башлыгы муниципаль һәм башка хокукый актларын үтәргә тиеш.

Статья 8. *«Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә җирдән файдалану һәм төзелешне җайга салуны гамәлгә ашыручы җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары.*

Әлмәт муниципаль районының «Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә җирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салуны җирле үзидарәнең түбәндәге органнары һәм вазыйфаи затлары гамәлгә ашыра:

1) Әлмәт муниципаль районы башлыгы;

2) Әлмәт муниципаль районы Советы;

3) Әлмәт муниципаль районы башкарма комитеты.

Авыл җирлеге территориясендә шәһәр төзелеше документациясен әзерләү һәм җирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу өлешендә җирле үзидарә органнары вәкаләтләре «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Әлмәт муниципаль районының Аппак авыл җирлеге Уставы, башка муниципаль хокукый актлар нигезендә билгеләнә.

Җирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча мөнәсәбәтләрне җайга салу өлкәсендә муниципаль районнарның җирле үзидарә органнары вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) җирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проектын әзерләү һәм аларга үзгәрешләр кертү турында карар кабул итү;

2) территорияләрне планлаштыру документларын әзерләү турында карарлар кабул итү;

3) территорияләрне планлаштыру документларын раслау;

4) җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау, җирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне раслау;

5) шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативларын раслау;

6) капиталь төзелеш объектларыннан яисә җир кишәрлегеннән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәтләр бирү турында карарлар кабул итү;

7) рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында карарлар кабул итү;

8) төзелгән территорияләрне үстерү турында карарлар кабул итү;

9) кануннарда билгеләнгән тәртиптә муниципаль ихтыяҗлар өчен җир кишәрлекләрен резервлау турында карарлар кабул итү;

10) җирлекләр территорияләрендә урнашкан капиталь төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтләр бирү;

11) Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 7 өлешендәге 2 пунктында, 51.1 статьясындагы 8 өлешенең 3 пунктында һәм 55 статьясындагы 19 өлешенең 5 пунктында каралган мөрәҗәгатьләрне авыл җирлекләре территорияләрендә урнашкан җир кишәрлекләрендә индивидуаль торак төзелеше объектларын, бакча йортларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда хәбәрнамәләр юллау;

12) үзбелдекле корылманы җимерү турында яисә рөхсәтсез корылманы җимерү турында карар кабул итү яисә аны, гражданлык законнарында каралган очракларда, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә, территорияне планлаштыру документларында билгеләнгән рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү, яисә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда билгеләнгән капиталь төзелеш объектлары параметрларына мәҗбүри таләпләр белән туры китерү (алга таба - билгеләнгән таләпләргә туры китерү), гражданлык законнарында каралган очракларда, ирекле корылманы җимерү яисә аны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очракларда билгеләнгән таләпләргә туры китерү турында карар кабул итү.

13) максатчан билгеләнеш буенча файдаланылмый торган яисә Россия Федерациясе законнарын бозып файдаланыла торган җир кишәрлеген тартып алу турында карар кабул итү.

14) җирле үзидарәнең башкарма органнары карамагына гамәлдәге законнар нигезендә карый торган җирдән файдалану һәм төзелешнең башка мәсьәләләре.

Статья 9. *Җирдән файдалану һәм төзелеш комиссиясе.*

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Әлмәт шәһәреннән һәм Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының авыл җирлекләреннән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү комиссиясе (алга таба - Комиссия) әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертүне тәэмин итү, килештерү һәм тикшерү, җирлек территорияләрен шәһәр төзелешен зоналаштыру мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәрне карау һәм әзерләү, шулай ук җирдән файдалану һәм төзелеш алып бару мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү һәм Әлмәт муниципаль районы башкарма комитеты җитәкчесе каршындагы даими эшләүче консультатив орган (алга таба - башкарма комитет җитәкчесе) тарафыннан төзелә.

2. Комиссия үз эшчәнлеген әлеге Кагыйдәләр, Әлмәт муниципаль районы башкарма комитеты җитәкчесе раслаган Комиссия турындагы нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

3. Комиссия:

- гавами тыңлаулар уздыруны оештыра;
- җир кишәрлегеннән яисә капиталь төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы гаризаны карый;
- рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындагы гаризаны карый;
- үзгәрешләр кертү турында яки үзгәрешләр кертү хакында тәкъдимнәрне кире кагу турында башкарма комитет җитәкчесенә тәкъдимнәр әзерли;
- әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә ашыруга һәм куллануга бәйле муниципаль хокукый актлар, башка документлар проектларын әзерләүне оештыра;
- кирәкле мәгълүматны соратып ала;
- башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 10. *Иҗтимагый фикер алышулар, гавами тыңлаулар.*

1. Җир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектларының хокук ияләренең тормыш эшчәнлеге, хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен уңай шартларга гражданнар хокукларын үтәү максатларында генераль планнар проектлары, җирләрдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияне ызанлау проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, җир кишәрлеген яки капиталь төзелеш объектын шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турындагы карар проектлары, муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы норматив хокукый акты нигезендә һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезләмәләрен исәпкә алып, капиталь төзелеш объектларын (алга таба - әлеге статьяда-проектлар) рөхсәт ителгән төзелешнең, үзгәртеп коруның иң чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт бирү турындагы карар проектлары буенча Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш, иҗтимагый фикер алышулар яисә ачык тыңлаулар үткәрелә.

2. Генераль планнарның проектлары, җирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияләрне ызанлау проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар буенча җәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар булып әлеге проектлар әзерләнгән территориядә даими яшәүче гражданнар, әлеге территория чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләре һәм (яисә) аларда урнашкан капиталь төзелеш объектларының хокук ияләре, шулай ук күрсәтелгән капиталь төзелеш объектларының бер өлеше булган биналарның хокук ияләре тора.

3. Җир кишәрлеген яки капиталь төзелеш объектын шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турындагы карар проектлары, капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү турындагы карар проектлары буенча җәмәгатьчелек фикер алышуларында яки гавами тыңлауларында

катнашучылар булып, территориаль зона чикләрендә (аның чикләрендә җир кишәрлеге яки капиталь төзелеш объекты урнашкан, аларга карата әлеге проектлар әзерләнгән) даими яшәүче гражданнар тора., әлеге территориаль зона чикләрендә булган җир кишәрлекләренең һәм (яки) аларда урнашкан капиталь төзелеш объектларының хокуклары ияләре, әлеге проектлар әзерләнгән, мондый җир кишәрлекләренә ия булучылар, капиталь төзелеш объектының бер өлеше булган биналарга ия булучылар, аңа карата әлеге проектлар әзерләнгән, ә шуларга карата әлеге проектлар әзерләнгән, ә мондый җир кишәрлекләренә ия булучылар, капиталь төзелеш объектының бер өлеше булып торучы биналар хокукына ия булучылар, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясындагы 3 өлешендә каралган, шулай ук әлеге проектларны гамәлгә ашыру нәтиҗәсендә әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясау куркынычы янаган җир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектлары хокукына ия булучылар.

4. Иҗтимагый фикер алышуларны уздыру процедурасы түбәндәге этаплардан тора:

1) иҗтимагый фикер алышулар башлану турында хәбәр итү;

2) иҗтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле проектны һәм аңа мәгълүмати материалларны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә җирле үзидарә вәкаләтле органының рәсми сайтында (алга таба - сайт) һәм (яки) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрен кулланып җәмәгатьчелек фикер алышуларын үткәрүне тәэмин итүче дәүләт яки муниципаль мәгълүмат системасында (алга таба - «Интернет» челтәре), йә дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталында (алга таба-әлеге статьяда) урнаштыру (алга таба - "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәре), йә дәүләт һәм муниципаль хезмәт күрсәтүләрнең региональ порталында (алга таба-әлеге статьяда) - мәгълүмати системалар) һәм мондый проект экспозицияләрен һәм экспозицияләрен ачу;

3) иҗтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле проект экспозицияләрен яисә экспозицияләрен үткәрү;

4) иҗтимагый фикер алышулар беркетмәсен әзерләү һәм рәсмиләштерү;

5) иҗтимагый фикер алышулар нәтиҗәләре турында бәяләмә әзерләү һәм бастырып чыгару.

5. Гавами тыңлауларны уздыру процедурасы түбәндәге этаплардан тора:

1) гавами тыңлаулар башлану турында белдерү;

2) гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны һәм аңа мәгълүмати материалларны рәсми сайтта урнаштыру һәм мондый проект экспозицияләрен яисә экспозицияләрен ачу;

3) гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозицияләрен яисә экспозицияләрен үткәрү;

4) гавами тыңлауларда катнашучыларның җыелышларын яисә җыелышларын үткәрү;

5) гавами тыңлаулар беркетмәсен әзерләү һәм рәсмиләштерү;

6) гавами тыңлаулар нәтиҗәләре турында бәяләмә әзерләү һәм бастырып чыгару.

6. Җәмәгатьчелек фикер алышулары яки ачык тыңлаулар башлану турында хәбәр итү үз эченә алырга тиеш:

1) иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект турында мәгълүмат һәм мондый проектка карата мәгълүмати материаллар исемлеге;

2) иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект буенча җәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә ачык тыңлауларын үткәрү тәртибе һәм вакытлары турында мәгълүмат;

3) җәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле экспозициянең яисә проект экспозицияләренең урыны, ачылу датасы турында, мондый проектның экспозициясен яки экспозицияләрен үткәрү сроклары турында, күрсәтелгән экспозицияләрне яки экспозицияләрне карау мөмкин булган көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат;

4) иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучылар тарафыннан проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләрне кертү тәртибе, вакыты һәм формасы турында мәгълүмат.

7. Иҗтимагый фикер алышуларның башлануы турында хәбәрнамәдә шулай ук иҗтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле сайт турында мәгълүмат һәм аңа карата мәгълүмати материаллар урнаштырылачак, анда мондый проект һәм аңа мәгълүмати материаллар урнаштырылачак, аларны кулланып иҗтимагый фикер алышулар уздырылачак. Гавами тыңлаулар башлану турында хәбәрнамәдә шулай ук гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект һәм аңа мәгълүмати материаллар, җыелышларны яки җыелышларны үткәрү датасы, вакыты һәм урыны турында мәгълүмат урнаштырылачак сайт турында мәгълүмат булырга тиеш.

8. Иҗтимагый фикер алышулар яки гавами тыңлаулар башлану турында белдерү:

1) сайтта яки мәгълүмати системаларда җәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект урнаштырылган көнгә кадәр җиде көннән дә соңга калмыйча, муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә, шулай ук муниципаль хокукый актларда, бүтән массакүләм мәгълүмат чараларында каралган очракта, бастырып чыгарылырга тиеш;

2) җирле үзидарә органы бинасы янында, гражданнарның массакүләм җыелу урыннарында һәм әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән территориаль зоналар һәм (яки) җир кишәрлекләре чикләрендә тиешле проектлар әзерләнгән территорияләрдә һәм (яисә) территориаль зоналар һәм (яисә) җир кишәрлекләре чикләрендә җәмәгать фикер алышуларын һәм гавами тыңлауларын үткәрүгә вәкаләтле вәкил бинасы янында җиһазландырылган мәгълүмат стендларында (алга таба-җирле үзидарә органнары - иҗтимагый фикер алышулар (гавами тыңлаулар) үткәрелә торган территория, иҗтимагый фикер алышуларда катнашучыларның күрсәтелгән мәгълүматка үтемлелеген тәэмин итә торган башка ысуллар белән.

9. Иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны һәм аңа мәгълүмати материалларны урнаштыруның бөтен чоры дәвамында мондый проект экспозицияләре яки экспозицияләре үткәрелә. Экспозиция эше барышында экспозициягә килүчеләргә консультация бирү, иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект турында мәгълүмати материаллар тарату оештырылырга тиеш. Экспозициягә килүчеләргә консультация бирү җирле үзидарә органының яисә ул төзегән коллегиаль киңәшмә органы (алга таба - иҗтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручы) һәм (яисә) җәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны эшләүче вәкилләре тарафыннан гамәлгә ашырыла.

10. Иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны һәм аңа карата мәгълүмати материалларны урнаштыру һәм

мондый проект экспозициясен яки экспозицияләрен урнаштыру чорында тәңгәлләштерүне узган иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучылар мондый проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертергә хокуклы:

1) сайт яки мәгълүмати системалар аша (иҗтимагый фикер алышулар уздырылган очракта);

2) гавами тыңлауларда катнашучыларның җыелышларын яисә җыелышларын уздыру барышында (гавами тыңлаулар үткәрелгән очракта) язма яисә телдән;

3) иҗтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручы адресына язма рәвештә яисә электрон документ формасында;

4) иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенә килүчеләрнең китабында (журналында) исәпкә алу юлы белән.

11. Тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, әлеге статьяның 15 өлешендә каралган очрактан тыш, иҗтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручы тарафыннан мәҗбүри каралырга тиеш.

12. Иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучылар идентификацияләү максатларында үзләре турында белешмәләрне (фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), туган көнен, яшәү (теркәлү) урынын - физик затлар өчен; исеме, Төп дәүләт теркәү номеры, урнашу урыны һәм адресы - юридик затлар өчен), мондый белешмәләрне раслый торган документлар кушып тапшыралар. Тиешле җир кишәрлекләренә һәм (яисә) аларда урнашкан капиталь төзелеш объектларына һәм (яисә) күрсәтелгән капиталь төзелеш объектларының бер өлеше булган биналарга хокук ияләре булган иҗтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучылар шулай ук күрсәтелгән капиталь төзелеш объектларының бер өлеше булган шундый җир кишәрлекләре, капиталь төзелеш объектлары, капиталь төзелеш объектларының, биналар турында белешмәләр тапшыра, күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрыннан һәм мондый җир кишәрлекләренә, капиталь төзелеш объектларына, биналарга аларның хокукларын билгели яисә раслый торган башка документлар тапшыра..

13. Иҗтимагый фикер алышуларында катнашучылар турында (фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта), туу датасы, яшәү (теркәү) урыны адресы - физик затлар өчен; исеме, төп дәүләт теркәү номеры, урнашу урыны һәм адресы - юридик затлар өчен) белешмәләрне раслаучы документлар тапшыру таләп ителми, әгәр әлеге затлар иҗтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле проектка яисә мәгълүмат системаларының рәсми сайты яисә мәгълүмат системалары ярдәмендә (әлеге белешмәләрнең рәсми сайтта яисә мәгълүмат системаларында булуы шарты белән) кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керткән булса. Шул ук вакытта белешмәләрне раслау өчен бердәм идентификация һәм аутентификация системасы файдаланылырга мөмкин.

14. Иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучыларның шәхси мәгълүматларын эшкәртү «Шәхси мәгълүматлар турында»2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып башкарыла.

15. Тәкъдимнәр һәм искәрмәләр җәмәгать тыңлауларында катнашучылар тарафыннан дөрес булмаган белешмәләр бирү фактын ачыклау очрагында каралмый.

16. Иҗтимагый фикер алышуларны яисә ачык тыңлауларны оештыручы тарафыннан җәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда,

җәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның барысына да тигез керү тәэмин итеелә (шул исәптән иҗтимагый фикер алышуларны уздырганда Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнарының, җирле үзидарә органнарының, аларга буйсынган оешмаларның рәсми сайтына, мәгълүмат системаларына һәм (яисә) дәүләт һәм муниципаль хезмәт күрсәтүнең күп функцияле үзәкләрендә һәм (яисә) биналарында керү мөмкинлеге бирү юлы белән).

17. Сайт һәм (яки) мәгълүмат системалары мөмкинлекне тәэмин итәргә тиеш:

1) иҗтимагый фикер алышуларда катнашучылар тарафыннан кертелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләрнең сайттагы һәм (яки) мәгълүмати системалардагы чагылышның тулылыгын һәм дөреслеген тикшерү;

2) иҗтимагый фикер алышуларның нәтиҗәләре, иҗтимагый фикер алышуларда катнашучыларның саны турында мәгълүмат бирү.

18. Иҗтимагый фикер алышуларны яисә ачык тыңлауларны оештыручы иҗтимагый фикер алышулар яисә ачык тыңлаулар беркетмәсен әзерли һәм рәсмиләштерә, анда күрсәтелә:

1) иҗтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар беркетмәсен рәсмиләштерү датасы;

2) иҗтимагый фикер алышуларны яисә ачык тыңлауларны оештыру турында мәгълүмат;

3) иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар башлану турында басылып чыккан хәбәрдә булган мәгълүмат, аны бастырып чыгару датасы һәм чыганагы;

4) җәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре кабул ителгән срок турында, аның кысаларында җәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар үткәрелә торган территория турында мәгълүмат;

5) җәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре иҗтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучылар булган һәм даими яшәүче гражданнарның тәкъдимнәренә һәм искәрмәләренә бүленеп, һәм иҗтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре, иҗтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре.

19. Иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар беркетмәсенә җәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар исемлеген кушып бирелә, ул үз эченә җәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда катнашучылар турында белешмәләрне (фамилиясен, исемен, атасының исемен (булса), туган көнен, яшәү (теркәлү) урынын, физик затлар өчен; атамасы, төп дәүләт теркәү номеры, урнашу урыны һәм адресын) үз эченә ала.

20. Иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралган проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керткән иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучы катнашучы тарафыннан кертелгән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне үз эченә алган җәмәгать фикер алышулары беркетмәсеннән өземтә алырга хокуклы.

21. Иҗтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның беркетмәсе нигезендә җәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларны оештыручы иҗтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның нәтиҗәләре турында бәяләмә әзерләүне гамәлгә ашыра.

22. Иҗтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтиҗәләре турында бәяләмәдә күрсәтелергә тиеш:

1) иҗтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтиҗәләре турында бәяләмә рәсмиләштерү датасы;

2) җәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралган проектның исеме, җәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашкан җәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның саны турында белешмәләр;

3) иҗтимагый фикер алышулар яисә ачык тыңлаулар протоколы реквизитлары, аның нигезендә иҗтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтиҗәләре турында бәяләмә әзерләнгән;

4) җәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәренә һәм искәрмәләренә иҗтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучылар булган һәм даими яшәүче гражданнарның тәкъдимнәренә һәм искәрмәләренә бүленеп, кертелгән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрен эчтәлек, җәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре. Берничә иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучылар тарафыннан бер үк тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертелгән очракта, мондый тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне гомумиләштерү рөхсәт ителә;

5) иҗтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручының иҗтимагый фикер алышуларда катнашучылар тарафыннан кертелгән фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны исәпкә алуның максатка ярашлылыгы яисә максатка ярашсызлыгы турында дәлилләнгән тәкъдимнәре һәм иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтиҗәләре буенча нәтиҗәләр.

23. Иҗтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтиҗәләре турында бәяләмә муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш һәм сайтта һәм (яки) мәгълүмат системаларында урнаштырыла.

24. Муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукый акты белән әлеге кодекс нигезләмәләре нигезендә билгеләнә:

1) проектлар буенча җәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларын оештыру һәм уздыру тәртибе;

2) иҗтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручы;

3) җәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларны үткәрү вакыты;

4) сайт һәм (яки) мәгълүмат системалары;

5) иҗтимагый фикер алышуларның яисә ачык тыңлауларның башлануы турында хәбәр итү урнаштырылган мәгълүмат стендларына карата таләпләр;

6) иҗтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның башлануы турында хәбәр итү формасы, иҗтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның беркетмәсен әзерләү һәм формасы, иҗтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның нәтиҗәләре турында бәяләмә әзерләү тәртибе һәм формасы;

7) иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясен үткәрү тәртибе, шулай ук җәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенә килүчеләргә консультация бирү тәртибе.

25. Иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтиҗәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр территорияләрне төзекләндерү

кагыйдәләре проектлары буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру срогы муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм кимендә бер айдан һәм өч айдан артык була алмый.

3 бүлек. *Кагыйдәләр гамәлгә кергәнче барлыкка килгән күчемсез милектән файдалану хокуклары.*

Статья 11. *Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр.*

1. Әлеге кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче кабул ителгән «Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенең җирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча муниципаль һәм башка хокукый актлары әлеге Кагыйдәләргә каршы килми торган өлешендә кулланыла.

2. Әлеге кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче, физик һәм юридик затларга бирелгән төзелешкә рөхсәтләр гамәлдә була.

3. Әлеге кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче законлы нигезләрдә булган күчемсез милек объектлары яисә әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәнче әлеге объектларга туры килмәгән очракта әлеге кагыйдәләргә туры килми:

1) тиешле территориаль зоналар өчен рөхсәт ителгән буларак аталмаган куллану төре (төрләре) бар;

2) тиешле территориаль зоналар өчен рөхсәт ителгән, әмма санитар-саклау зоналарында һәм су саклау зоналарында урнашкан, тиешле объектларны урнаштыру каралмаган куллану төре (төрләре) бар;

3) азрак Параметрларга (җир кишәрлекләренең мәйданы һәм линия күләмнәре, корылмаларның кишәрлек чикләреннән чигеннән чигенә) яки күбрәк (төзелешнең тыгызлыгы - төзелешнең биеклеге/катлылыгы, төзелеш проценты, җир участогын куллану коэффициенты) ия.

4. Әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән күчемсез милек объектларыннан файдалану әлеге Кагыйдәләрнең 12 статьясы нигезендә, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 8-10 өлешләре нигезендә билгеләнә:

1) капиталь төзелеш объектлары яисә җир кишәрлекләре, рөхсәт ителгән файдалану төрләре, шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган иң чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм иң чик параметрлары шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган җир кишәрлекләре, капиталь төзелеш объектларының кеше гомере һәм сәламәтлеге өчен, әйләнә-тирә мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраклардан тыш, аларны шәһәр төзелеше регламентына яраклаштыру срогын билгеләмичә файдаланылырга мөмкин;

2) Әлеге статьяның 4 өлешендәге 1 пунктчасында күрсәтелгән капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү бары тик мондый объектларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү яисә рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкциянең чик параметрларына туры килмәүне киметү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Күрсәтелгән җир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү аларны шәһәр төзелеше регламенты белән билгеләнгән җир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләренә туры китерү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин;

3) әлеге статьяның 4 өлешендәге 1 пунктчасында күрсәтелгән җир участокларын һәм капиталь төзелеш объектларын куллану кеше гомере яки сәламәтлеге өчен, әйләнә-тирә мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч һәм куркыныч булса, федераль законнар нигезендә мондый җир участокларын һәм объектларны куллануга тыю салынырга мөмкин;

5. Җир кишәрлекләрен үз белдегең белән шөгыльләнү, үз белдегең белән биләгән җир кишәрлекләрен файдалану, үз белдегең белән төзү, үз белдегең белән төзелмәләрне куллану турындагы мөнәсәбәтләр гамәлдәге законнар белән җайга салына.

Статья 12. *Кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милек объектларын куллану һәм төзелеш үзгәртү.*

1. 11 статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән, шулай ук әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәннән соң әлеге кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милек объектлары аларны әлеге кагыйдәләргә туры китерү вакытын билгеләмичә генә кулланыла ала.

Бер үк вакытта әлеге кагыйдәләргә дә, техник регламентларга да (ә билгеләнгән тәртиптә алар үз көченә кергәнче – «техник җайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килмәгән өлешендә) капиталь төзелеш объектлары (аларның яшәеше һәм сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч) туры килми. Бу объектларга карата, федераль законнар нигезендә, аларны куллануны дәвам итүгә тыю йөкләнергә мөмкин.

2. Әлеге кагыйдәләргә туры килми торган капиталь төзелеш объектларының төрләрен һәм аларны куллануның интенсивлыгын, төзелеш параметрларын үзгәртү юлы белән гамәлгә ашырыла торган барлык үзгәрешләре аларны әлеге кагыйдәләргә туры китерү юлы белән генә башкарылырга мөмкин.

Әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясындагы 3 өлешенең 1, 2 пунктларында күрсәтелгән капиталь төзелеш объектларының мәйданын һәм төзелеш күләмен арттырырга рөхсәт ителми. Бу объектларда, кулланыла торган технологияне техник регламентларда билгеләнә торган куркынычсызлык таләпләренә туры китермичә, җитештерү эшчәнлеге күләмнәрен һәм интенсивлыгын арттыру рөхсәт ителми (ә билгеләнгән тәртиптә «техник җайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә, норматив техник документлар үз көченә кергәнче).

Әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясындагы 3 пунктында күрсәтелгән, әлеге кагыйдәләргә туры килми торган, төзелеш параметрлары буенча (норматив үтү мөмкинлеген кыенлаштыра яки блоклый торган, мәйданнан һәм биеклектән рөхсәт ителгән чикләр белән чагыштырганда һ.б.) капиталь төзелеш объектлары мондый объектларның әлеге кагыйдәләргә туры килмәве дәрәҗәсен арттырмаган очракта хуплана һәм кулланыла. Төзелешкә рөхсәтнамә нигезендә башкарыла торган әлеге объектларга карата гамәлләр мондый объектларның әлеге кагыйдәләргә туры килмәвен бетерүгә юнәлдерелергә тиеш.

Әлеге кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милекне башка тиешле куллану төренә үзгәртү рөхсәт ителми.

4 бүлек. *Җир участогын яки капиталь төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт. Капиталь төзелеш объектларын*

төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт.

Статья 13. *Җир участогын яки капиталь төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү.*

1. Җир кишәрлеген яки капиталь төзелеш объектын шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат (алга таба - шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт) шартлы рөхсәт бирү турында гаризаны комиссиягә җибәрә. Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турындагы гариза «Электрон имза турында» 2011 елның 6 апрелендәге № 63-ФЗ Федераль закон таләпләренә туры китереп, электрон имза белән имзаланган электрон документ формасында җибәрелергә мөмкин. (алга таба-электрон имза белән имзаланган электрон документ).

2. Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турындагы карар проекты җәмәгать фикер алышуларында яки Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Җир кишәрлеген яки капиталь төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалану төре әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булса, җәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар мондый тискәре йогынты куркынычына дучар булган җир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектлары хокуклары ияләре катнашында үткәрелә.

3. Иҗтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручы, әлеге рөхсәт белән гомуми чикләре булган җир кишәрлегенә ия булган, әлеге рөхсәт сорала торган капиталь төзелеш объектларының хокук ияләренә һәм әлеге рөхсәт соратып алына торган җир кишәрлегенә ия булучыларга һәм биналарга ия булучыларга карата шартлы рәвештә рөхсәт ителгән җир кишәрлегеннән файдалану хокукына рөхсәт бирү турындагы карар проекты буенча җәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларын үткәрү турында хәбәр җибәрә., капиталь төзелеш объектының бер өлеше булып тора, аңа карата әлеге рөхсәт сорала. Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турындагы гаризасы кергән көннән алып җиде эш көненнән дә соңга калмыйча җибәрелә.

4. Җәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлаулар нәтиҗәләре турында бәяләмә бастырылганчы аларны уздыру турында муниципаль берәмлек халкына хәбәр иткән көннән алып җәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларын үткәрү вакыты муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм бер айдан да артмаска тиеш.

5. Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турында карар проекты буенча җәмәгатьчелек фикер алышулары һәм гавами тыңлаулар нәтиҗәләре турында бәяләмә нигезендә комиссия шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү яки мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли, кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, аларны район башлыгына җибәрә.

6. Әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән рекомендацияләр нигезендә район башлыгы мондый рекомендацияләр кергән көннән өч көн эчендә шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү яки мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында Карар кабул итә. Күрсәтелгән карар муниципаль хокукый актларны, башка мәгълүматны бастырып чыгару өчен билгеләнгән

тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш һәм «Интернет»мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлек сайтында (муниципаль берәмлек сайты булганда) урнаштырыла.

7. Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турындагы карар проекты буенча җәмәгатьчелек фикер алышуларын яки гавами тыңлауларын оештыру һәм үткәрү белән бәйле чыгымнарны мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат түли.

8. Капиталь төзелеш объектының җир участогыннан яисә объектыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төре шәһәр төзелеше регламентына җәмәгать фикер алышулары яки физик яки юридик зат инициативасы буенча шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү белән кызыксынучы гавами тыңлаулар үткәргәннән соң җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән тәртиптә кертелсә, мондый затка шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү турындагы карар иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә генә кабул ителә.

9. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органыннан, вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә җирле үзидарә органыннан үз белдеге белән төзелгән корылманы ачыклау турында җирле үзидарә органына хәбәр кергән көннән башлап мондый төзелеш урнашкан җир кишәрлегенә карата файдалануның шартлыча рөхсәт бирү рөхсәт ителми яисә мондый корылманы сүтүгә яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү өчен рөхсәт бирү рөхсәт ителми, моңа җирле үзидарә органы тарафыннан әлеге хәбәрнамәне карау нәтиҗәләре буенча дәүләт хакимияте башкарма органына, вазыйфаи затка, дәүләт учреждениесенә яисә җирле үзидарә органына, алар Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм әлеге хәбәрнамә килгән очраклар керми, ирекле төзелеш билгеләре булмау яисә ирекле төзелеш билгеләрен канәгатьләндерүдән баш тарту турындагы дәгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту яисә аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы суд карарының законлы көченә керүе хакында белдерү җибәрелде.

10. Физик яки юридик зат шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү яки мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турындагы карарны суд тәртибендә бәхәсле дип игълан итәргә хокуклы.

Статья 14. *Рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт алу тәртибе.*

1. Күләме шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән минималь җир кишәрлекләренең минималь күләмнәреннән ким булган йә төзелеш өчен уңайсыз булган конфигурация, инженер-геологик яки башка характеристикалар булган җир кишәрлекләре хуҗалары рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп коруның чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт сорап мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

1.1. Җир кишәрлекләренә ия булучылар, әгәр мондый кире кагу рөхсәт ителгән төзелеш объектларының бер яки берничә чик параметрларын бер тапкыр үзгәртү, конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше Регламенты тарафыннан билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү максатларында ун проценттан да артмаган булса, капиталь төзелеш

объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, үзгәртеп коруның чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт сорап мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан аерым җир участогы өчен техник регламентлар таләпләрен үтәгәндә читләштерү рөхсәт ителә.

3. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт алу белән кызыксынган зат комиссиягә мондый рөхсәт бирү турында гариза җибәрә. Рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт бирү турындагы гариза электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә җибәрелергә мөмкин.

4. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү турындагы карар проекты, әлеге статьяның 1.1 өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган җәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү турындагы карар проекты буенча җәмәгатьчелек фикер алышуларын яки гавами тыңлауларын оештыру һәм үткәрү белән бәйле чыгымнарны мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат түли.

5. Иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтиҗәләре турында бәяләмә нигезендә, рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында карар проекты буенча карар проекты буенча комиссия мондый фикер алышулар яисә тыңлаулар тәмамланган көннән унбиш эш көне эчендә мондый рөхсәт бирү турында яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, күрсәтелгән тәкъдимнәрне җирле администрация башлыгына җибәрә.

6. Район башлыгы әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр кергән көннән соң җиде көн эчендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә яисә, кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәт бирүдән баш тартуга рөхсәт бирү турында карар кабул итә.

6.1. Җирле үзидарә органына Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органыннан, вазыйфаи заттан яисә җирле үзидарә органыннан үз белдеге белән төзелгән төзелешне ачыклау турында хәбәрнамәләр кергәннән соң, мондый төзелеш урнашкан җир кишәрлегенә карата капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү рөхсәт ителми, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм аннан әлеге хәбәрнамә кергән очраклардан тыш, җирле үзидарә органы тарафыннан әлеге хәбәрнамәне карау нәтиҗәләре буенча дәүләт хакимияте башкарма органына, вазыйфаи затка, дәүләт учреждениесенә яисә җирле үзидарә органына яисә җирле үзидарә органына, дәүләт учреждениесенә яисә җирле үзидарә органына, әлеге хәбәрнамәне карау турында хәбәрнамә җибәрелгән очраклардан тыш, аны сүткән яисә билгеләнгән таләпләргә туры китергәнчегә кадәр, ә үз белдеге белән төзелгән

билгеләр каралмый яисә судның үз белдеге белән корылган корылманы сүтү яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы дәгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту турындагы карары законлы көченә керә.

7. Физик яки юридик зат рөхсәт ителгән капиталь төзелеш, реконструкция объектларының чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү яки мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турындагы карарны суд тәртибендә бәхәсле дип игълан итәргә хокуклы.

5 бүлек. *Территорияне планлаштыру буенча документлар.*

Статья 15. *Территорияне планлаштыру буенча документлар.*

1. Территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү территорияләрне тотрыклы үстерүне тәэмин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы элементларын бүлеп бирү, җир кишәрлекләре чикләрен билгеләү, капиталь төзелеш объектларын урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

2. Территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү территориаль планлаштыру документлары, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (линияле объектларны урнаштыруны күздә тоткан территорияне планлаштыру буенча документларны әзерләүдән тыш), урман хуҗалыгы регламенты, коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программалары, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктураны комплекслы үстерү программалары, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары, юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемалары, Аеруча саклана торган табигать территориясе турында нигезләмәләр, «Россия Федерациясендә юл хәрәкәтен оештыру турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында»Федераль законның 11 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән юл хәрәкәтен оештыруның нәтиҗәлелеген тәэмин итү буенча таләпләр, техник регламентлар таләпләре, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре, ачыкланган мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 10.2 өлешендә башкасы каралмаган булса, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрен, материаллар һәм инженерлык эзләнүләре нәтиҗәләрен исәпкә алган кагыйдәләр җыелмасы нигезендә гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү төзелгән яисә төзелергә тиешле территорияләргә карата гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне планлаштыру документларының төрләре түбәндәгеләр:

1) территорияне планлаштыру проекты;

2) территорияне ызанлау проекты.

5. Чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылмаган, шулай ук линия объектларын урнаштыру планлаштырылмаган территориягә карата территорияне ызанлау проектын Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 43 статьясындагы 2 өлешендә каралган максатларда әзерләү рөхсәт ителә.

6. Территорияне планлаштыру проекты, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 41 статьясындагы 5 өлешендә каралган очраклардан тыш, территорияне межалау проектын әзерләү өчен нигез булып тора.

7. Территорияне планлаштыру проекты, әлеге статьяның 5 өлешендә каралган очраклардан тыш, территорияне межалау проектын әзерләү өчен нигез булып тора. Территорияне межалау проектын әзерләү территорияне планлаштыру проекты составында яисә аерым документ рәвешендә башкарыла.

Статья 16. *Территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү тәртибе.*

1. Территорияне планлаштыру буенча документларны әзерләү турындагы карарлар, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 1.1 һәм 12.12 өлешләрендә күрсәтелгән очраклардан тыш, башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органнары, Россия Федерациясе субъектының башкарма хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары тарафыннан кабул ителә.

Территорияне планлаштыру буенча документларны, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 2 - 4.2 һәм 5.2 өлешләрендә күрсәтелгән очраклардан тыш, җирлек территориясенә карата әзерләү турындагы карар, күрсәтелгән органнар инициативасы буенча яисә физик яки юридик затларның территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү турындагы тәкъдимнәре нигезендә җирле үзидарә органы тарафыннан кабул ителә. Территорияне планлаштыру буенча документларны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 1.1 өлешендә күрсәтелгән кызыксынган затлар әзерләгән очракта, җирле үзидарә органы тарафыннан территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү турында Карар кабул итү таләп ителми.

2. Күрсәтелгән карар муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә, мондый карар кабул ителгән көннән өч көн эчендә басылып чыгарга тиеш һәм җирлекнең рәсми сайтында (җирлекнең рәсми сайты булган очракта) «Интернет»мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырыла.

3. Территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү турындагы карар басылып чыккан көннән башлап, физик яки юридик затлар җирле үзидарә органына территорияне планлаштыру буенча документларны әзерләү тәртибе, сроклары һәм эчтәлеге турында үз тәкъдимнәрен тапшырырга хокуклы.

4. Территорияне планлаштыру буенча документларның составы һәм эчтәлеге Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы таләпләренә туры килергә тиеш, территориянең спецификасын һәм капиталь төзелеш объектларын планлаштыруны исәпкә алып, территорияне планлаштыру буенча документларны әзерләү биремендә ачыкланачак.

5. Территорияне планлаштыру буенча документларны әзерләү җирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль рәвештә, күрсәтелгән органнарга караган муниципаль (бюджет яисә автоном) учреждениеләр яисә алар тарафыннан дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнары нигезендә төзелгән дәүләт яки муниципаль контракт нигезендә җәлеп ителә, ягъни Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 1.1 өлешендә каралган очраклардан тыш.

Территорияне планлаштыру буенча, шул исәптән федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, җирле әһәмияттәге объектларны урнаштыруны күздә тоткан документларны әзерләү физик яки юридик затлар тарафыннан аларның акчалары хисабына гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5. Территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары расланганчыга кадәр җәмгыять фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда мәҗбүри каралырга тиеш. Территорияне планлаштыруның күрсәтелгән проектына һәм (яисә) территорияне ызанлау проектына аларның аерым өлешләрен раслау юлы белән үзгәрешләр кертелгән очракта, иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар мондый раслана торган өлешләргә карата үткәрелә

Территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 43 статьясындагы 12 өлешендә һәм 45 статьясындагы 22 өлешендә каралган очракларда, шулай ук территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты түбәндәгеләргә карата әзерләнгән очракта үткәрелми:

1) җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре приаэродром территориясендә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануның чикләүләренә туры килгән очракта;

2) бакчачылык яисә яшелчәчелек белән шөгыльләнү өчен коммерциягә карамаган бакчачылык ширкәтенә бирелгән җир кишәрлеге чикләрендәге территорияләр;

3) урман фонды җирләре чикләрендә линия объектларын урнаштыру территорияләре.

6. Территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 46 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алып, 5.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

7. Иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтиҗәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр аларны уздыру турында муниципаль берәмлек халкына хәбәр иткән көннән алып муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм кимендә бер айдан һәм өч айдан артыграк була алмый.

8. Район башлыгы, территорияне планлаштыру проекты, территорияне межалау проекты буенча җәмәгатьчелек фикер алышуларының яки ачык тыңлауларының беркетмәсен исәпкә алып, территорияне планлаштыру буенча документларны раслау турында Карар кабул итә яки мондый документацияне кире кага һәм аны иҗтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтиҗәләре турында бәяләмә бастырылганнан соң егерме эш көненнән дә соңга калмыйча эшләп бетерүгә җибәрә, ә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 46 статьясы нигезендә җәмәгать тыңлаулары яисә гавами тыңлаулар үткәрелмәгән очракта, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 46 статьясындагы 4 өлешендә күрсәтелгән срокта.

9. Территорияне планлаштыру буенча расланган документация (территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне межалау проектлары) муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә, әлеге документлар расланганнан соң җиде көн эчендә бастырып чыгарылырга тиеш һәм муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында («Интернет»мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә) урнаштырыла.

10. Дәүләт яки муниципаль ихтыяҗлар өчен җир кишәрлекләре алу рөхсәт ителә торган федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны яки җирле әһәмияттәге объектларны урнаштыруны

күздә тоткан территорияне планлаштыру проекты, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 22 өлешендә каралган очрактан тыш, дәүләт хакимияте органы яисә җирле үзидарә органы белән расланганчы, дәүләт яки муниципаль ихтыяҗлар өчен җир кишәрлекләрен алу турында карарлар кабул итүгә вәкаләтле орган белән килештерелергә тиеш. Территорияне дәүләт хакимиятенең күрсәтелгән органы яисә җирле үзидарә органы белән килештерү предметы әлеге проектта каралган федераль әһәмияттәге объектларны, төбәк әһәмиятендәге объектларны яки җирле әһәмияттәге объектларны урнаштыру планлаштырыла торган зоналар чикләрен планлаштыру зоналары чикләрен планлаштыру проекты булып тора.

11. Федераль әһәмияттәге объектны, төбәк әһәмиятендәге объектны, муниципаль районның җирле әһәмияттәге объектны урнаштыру максатларында яисә җирлек, шәһәр округы чикләрендә башка объект урнаштыру максатларында әзерләнгән территорияне планлаштыру буенча документлар, аны раслау федераль башкарма хакимиятнең вәкаләтле органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, муниципаль районның җирле үзидарә органы тарафыннан гамәлгә ашырыла, аны раслаганчы, мондый җирлек башлыгы белән килештерелергә тиеш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 22 өлешендә каралган очрактан тыш. Әлеге объектларны шәһәр төзелеше регламентларын (сызыклы объектлардан тыш) үтәү өлешендә планлаштырыла торган җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә (әлеге объектларны урнаштыру планлаштырыла торган территориаль зоналар өчен билгеләнгән, шулай ук әлеге объектларны халык өчен коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин итүнең факттагы күрсәткечләрен һәм әлеге объектларның территориаль үтемлелеге факттагы күрсәткечләрен саклап калуны тәэмин итү Килештерү предметы булып тора.

Территорияне планлаштыру буенча күрсәтелгән документация алынганнан соң унбиш эш көне эчендә җирлек башлыгы мондый документацияне раслауга, мондый документацияне килештерүгә яки аны килештерүдән баш тартуга вәкаләтле органга җибәрә.

12. Федераль әһәмияттәге линияле объектны, региональ әһәмияттәге линияле объектны, җирле әһәмияттәге линияле объектны, линияле объектны, территорияне планлаштыруның расланган проекты нигезендә гамәлдәге линияле объектны яки линияле объектларны реконструкцияләү кирәк булган очракта, мондый линияле объектны яки линияле объектларны реконструкцияләү күрсәтелгән территорияне планлаштыру проекты нигезендә гамәлгә ашырылырга мөмкин (гамәлдәге линияле объектны яки линияле объектларны мондый реконструкцияләү өчен территорияне планлаштыру проектын эшләү таләп ителми торган очраклардан тыш). Бу чакта территорияне планлаштыру буенча күрсәтелгән проект дәүләт хакимияте органы яисә, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 22 өлешендә каралган очрактан тыш, федераль әһәмияттәге линия объектын, региональ әһәмияттәге линия объектын, җирле әһәмияттәге линия объектын, җирле әһәмияттәге линия объектын төзү, реконструкцияләү планлаштырылуга бәйле рәвештә реконструкцияләнергә тиешле гамәлдәге линия объекты яисә линия объектлары территориясен планлаштыру проектын раслауга вәкаләтле җирле үзидарә органы белән килештерелергә тиеш. Мондый килештерүнең предметы булып гамәлдәге линия объектын яисә федераль әһәмияттәге линия объектын планлаштыру, реконструкцияләү, региональ әһәмияттәге линия объектын, җирле әһәмияттәге линия объектын планлаштыру проектында каралган

планлаштырылган планлаштырылган урнаштыру зоналарының яисә линия объектларының чикләре тора. Территорияне планлаштыру проектын мондый килештерү срогы күрсәтелгән дәүләт хакимияте органына яисә җирле үзидарә органына кергән көннән алып унбиш эшчедән артып китә алмый. Шушы унбиш эш көне узганнан соң күрсәтелгән органнар федераль әһәмияттәге линия объектын, региональ әһәмияттәге линия объектын, җирле әһәмияттәге линия объектын планлаштыру, реконструкцияләү максатларында территорияне планлаштыру проектын раслауга вәкаләтле дәүләт хакимияте органына яисә җирле үзидарә органына тапшырылмаган очракта, территорияне планлаштыруның әлеге проектына карата әлеге каршы килү килештерелгән дип санала.

13. Линияле объектны төзүне, реконструкцияләүне күздә тоткан территорияне планлаштыру проектына үзгәрешләр кертелгән очракта, линияле объект һәм (яки) линияле объект составына керүче башка капиталь төзелеш объектын планлаштырылган урнаштыру зонасы мәйданын ун процентка арттыру яисә киметү белән бәйле үзгәреш өлешендә, әлеге объектларны планлаштырыла торган урнаштыру зоналары чикләрен төгәлләштерү зарурлыгына бәйле рәвештә, әлеге объектларны урнаштыру зоналары чикләрен төгәлләштерү зарурлыгына бәйле рәвештә, линияле объект һәм (яки) башка капиталь төзелеш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 12.7 һәм 12.12 өлешләре нигезендә, үзгәрешләр кертү территорияләрне планлаштыру проектында каралган планлаштыру карарларына, шулай ук Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 12.4 өлеше нигезендә, шартлы рәвештә, килештерүгә үзгәрешләр кертү таләп ителми, "үзгәрешләр кертү территорияне планлаштыру проекты белән каралган планлаштыру карарларына йогынты ясамаячак һәм дәүләт яки муниципаль ихтыяҗлар өчен җир кишәрлекләрен һәм (яки) аларда урнашкан күчемсез милек объектларын тартып алу зарурлыгына китерәчәк.

14. Территорияне планлаштыру проекты, урнаштыру өчен дәүләт яисә муниципаль ихтыяҗлар өчен җир кишәрлекләре алу рөхсәт ителә торган федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны яисә җирле әһәмияттәге объектларны урнаштыру каралган, физик яисә юридик затларга, дәүләт хакимияте органнарына яисә җирле үзидарә органнарына караган яисә әгәр әлеге проектны раслаган көннән алып алты ел эчендә территорияне планлаштыру дәүләт яисә муниципаль ихтыяҗлар өчен мондый җир кишәрлекләрен тартып алу турында карар кабул ителмәгән булса, бирелгән җир кишәрлекләрендә мондый объектларны урнаштыру планлаштырыла торган зоналары чикләрен билгеләү өлешендә эшләми.

6 бүлек. Җир кишәрлекләрен резервлау һәм алу.

Статья 17. *Муниципаль ихтыяҗлар өчен җирләрне резервлау.*

1. Җир кишәрлекләре милекчеләренең, җирдән файдаланучыларның, җир хуҗаларының, җир кишәрлекләрен арендага алучыларның хокуклары муниципаль ихтыяҗлар өчен җирләрне резервлауга бәйле рәвештә чикләнергә мөмкин.

2. Муниципаль ихтыяҗлар өчен җирләрне резервлау җир законнарында каралган очракларда, ә муниципаль милектәге һәм гражданнарга һәм юридик затларга бирелмәгән җирләрдә, шулай ук инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктура объектларын, оборона һәм иминлек объектларын урнаштыруга, махсус сакланылучы табигать территорияләрен төзүгә,

сусаклагычлар һәм башка ясалма су объектлары, инфраструктура объектлары, махсус икътисадый зона объектларына урнаштыру планында һәм аңа якын территорияне тиешле матди-техник җиһазлауда каралган очракларда гамәлгә ашырыла. Җирләрне резервлау җир асты байлыкларыннан файдалану максатлары өчен кирәкле җир кишәрлекләренә карата да гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Җирләр муниципаль ихтыяҗлар өчен өч елдан да артык булмаган вакытка резервланырга мөмкин. Муниципаль милектәге һәм гражданнарга һәм юридик затларга бирелмәгән, диңгез транспорты, эчке су транспорты, тимер юл транспорты, һава транспорты (шул исәптән һава хәрәкәтен оештыруның бердәм системасы объектлары), транспорт-күчеп утыру төеннәре һәм метрополитен объектларын төзү һәм реконструкцияләү, федераль әһәмияттәге автомобиль юлларын, региональ әһәмияттәге, муниципальара әһәмияттәге, җирле әһәмияттәге һәм дәүләт яисә муниципаль әһәмияттәге башка линия объектларын төзү һәм реконструкцияләү өчен егерме елга кадәр вакытка резервлау рөхсәт ителә.

4. Дәүләт яисә муниципаль ихтыяҗлар өчен җирләрне резервлау тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

Статья 18. *Муниципаль ихтыяҗлар өчен җир кишәрлекләрен алу.*

1. Җирле әһәмияттәге объектларны төзү, реконструкцияләү максатларында муниципаль ихтыяҗлар өчен җир кишәрлекләрен алу, әгәр күрсәтелгән объектлар территориаль планлаштыруның расланган документлары һәм территорияне планлаштыруның расланган проектлары белән каралган булса, рөхсәт ителә.

2. Муниципаль ихтыяҗлар өчен алына торган җир кишәрлекләре өчен түләү күләме, дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге һәм тартып алына торган җир кишәрлекләренә алмашка хосусый милеккә тапшырыла торган җир кишәрлекләренең базар бәясе, дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге җир кишәрлекләре урынына алына торган хокукларның базар бәясе, «Россия Федерациясендә бәяләү эшчәнлеге турында» 1998 елның 29 июлендәге 135-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, җир законнарында билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып билгеләнә.

3. Җир кишәрлекләрен һәм (яисә) аларда урнашкан күчемсез мөлкәт объектларын алар өчен милекчегә каплау яки башка күчемсез мөлкәткә алмаштыру юлы белән тартып алуны күздә тоткан күчемсез мөлкәтне тартып алу турындагы килешүгә сатып алу яки сату-алу турындагы гражданлык законнары кагыйдәләре кулланыла.

Статья 19. *Гавами сервитутларны билгеләү.*

1. Гавами сервитут Россия Федерациясе Җир кодексының 39.38 статьясында каралган вәкаләтле башкарма хакимият органы яки җирле үзидарә органы карары белән гавами сервитут билгеләү турындагы үтенечнамә нигезендә (Россия Федерациясе Җир кодексының 39.39 статьясы) билгеләнә.

2. Дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге җир кишәрлегенә карата сервитут билгеләү турындагы килешү граждан законнарында, Россия Федерациясе Җир кодексында, башка федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм, аерым алганда, түбәндәге очракларда төзелә:

1) җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалануга комачауламый торган линия объектларын, элемтә корылмаларын, махсус мәгълүмат билгеләрен һәм яклау корылмаларын урнаштыру;

2) тикшеренү эшләрен башкару;

3) җир асты байлыкларыннан файдалануга бәйле эшләр алып бару.

3. Россия Федерациясе Җир кодексының 39.37 статьясындагы 1, 3 һәм 4 бүлекләрендә каралган максатларда гавами сервитут чикләре объектларны планлаштырып урнаштыру зоналары чикләре белән территорияне планлаштыру документлары нигезендә, ә инженерлык корылмаларын, автомобиль юлларын, тимер юлларны урнаштыру өчен территорияне планлаштыру документларын эшләү таләп ителмәгән очракта, тиешле саклау зоналары күләмнәреннән артмаган чикләрендә билгеләнә.

Гавами сервитутларның эш итү зоналарының чикләре шулай ук җир кишәрлекләренең һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларының дәүләт кадастр исәбе документларында күрсәтелә.

4. Гавами сервитут, Россия Федерациясе Җир кодексының 23 статьясындагы 7 пункты нигезләмәләрен һәм түбәндәге чикләүләрне исәпкә алып, гавами сервитут билгеләү турында үтенечнамәдә күрсәтелгән срокка билгеләнә:

1) Россия Федерациясе Җир кодексының 39.37 статьясындагы 1, 3 һәм 4 пунктчаларында каралган максатларда гавами сервитут билгеләнгән очракта ун елдан алып кырык тугыз елга кадәр;

2) Россия Федерациясе Җир кодексының 39.37 статьясындагы 2 пунктчасында каралган максатларда федераль, региональ яисә җирле әһәмияттәге транспорт инфраструктурасы объектларын төзү, реконструкцияләү, ремонтлау;

3) Россия Федерациясе Җир кодексының 39.37 статьясындагы 5 пунктында каралган максатларда гавами сервитут билгеләнгән очракта бер елдан да артык булмаган вакытка.

Статья 20. *Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм җир кишәрлекләреннән файдалану.*

1. Шәһәр төзелеше регламентлары аларга карата билгеләнми торган гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм җир кишәрлекләреннән файдалану аларның кануннар нигезендә билгеләнүе белән билгеләнә.

2. Әлмәт муниципаль районының «Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында, территориаль зоналардан тыш, түбәндәгеләр чагылдырылырга мөмкин:

1) шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территорияләр, җир кишәрлекләре;

2) шәһәр төзелеше регламентлары - махсус сакланылучы табигать территорияләре җирләре, башка җирләр кулланылмый торган җирләр (территорияләр).

3. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән территорияләрне, җир кишәрлекләрен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында кире алу территорияне планлаштыру документларын эшләү зарурлыгын күздә тота, алар түбәндәгеләр:

- кызыл линияләрне теркәү, билгеләү, үзгәртү юлы белән күрсәтелгән территорияләрнең, җир участокларының, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрнең хокукый статусы тәэмин ителәчәк;

- күрсәтелгән территорияләрнең, җир участокларының төрле өлешләрен билгеләячәкләр.

7 бүлек. *Йомгаклау нигезләмәләре.*

Статья 21. *Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе.*

1. Әлеге Кагыйдәләрнең үзгәрүе шәһәр төзелешен зоналаштыру картасының, шәһәр төзелеше регламентларының яки әлеге Кагыйдәләр текстының теләсә нинди үзгәрешләре дип санала.

2. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы мәсьәләне карау өчен түбәндәгеләр нигез була:

- җирлекнең генераль планына, муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр кертү нәтиҗәсендә барлыкка килгән җирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең, муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасының туры килмәве;

- Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органыннан Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда үтәү өчен мәҗбүри рәвештә керү, җир асты байлыкларыннан файдалану һәм җирлектә төзелеш алып бару кагыйдәләрендә кертелгән күчемсез милек объектларыннан файдалануны чикләү очракларын бетерү турында күрсәтмәләр;

- территориаль зоналарның чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр керүне;

- территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләренең урнашу урыны турында белешмәләрнең шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында чагылдырылган, Бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрында күрсәтелгән зоналар, территорияләр чикләренең урнашу урыны тасвирламасына ия булмавы;

- федераль, региональ һәм җирле әһәмияттәге истәлекле урыннар территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның күчемсез мөлкәт объектларыннан мондый зоналар, территорияләр чикләрендә файдалану чикләүләренә шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән чикләүләрнең туры килмәве;

- территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны билгеләү, үзгәртү, туктату, мәдәни мирас объекты территориясе чикләрен, федераль әһәмияттәге тарихи җирлек территориясен, региональ әһәмияттәге тарихи җирлек территориясен билгеләү, үзгәртү;

- территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул итү.

3. Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турында тәкъдимнәр комиссиягә җибәрелә:

- федераль башкарма хакимият органнары, әгәр әлеге кагыйдәләр федераль әһәмияттәге капиталь төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда;

- Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары, әгәр әлеге кагыйдәләр региональ әһәмияттәге капиталь төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда;

- Әлмәт муниципаль районы җирле үзидарә органнары, әгәр әлеге кагыйдәләр муниципаль районның җирле әһәмияттәге капиталь төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачаулык итә алсалар, Әлмәт муниципаль районының җирле үзидарә органнары;

- әгәр җирлекнең тиешле территориясендә, шәһәр округы территориясендә, торак пунктара территорияләрдә җирдән файдалану һәм төзелеш алып баруны җайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очракларда җирле үзидарә органнары тарафыннан;

- физик яки юридик затлар тарафыннан әлеге Кагыйдәләрне куллану нәтиҗәсендә җир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектлары нәтиҗәле файдаланылмаса, аларга хокукка ия булучыларга зыян килә, капиталь төзелеш объектларының һәм җир кишәрлекләренең бәясе кими, гражданнарның һәм аларның берләшмәләренең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гамәлгә ашырылмый, физик яки юридик затлар инициативалы рәвештә йә, әгәр дә әлеге Кагыйдәләрне куллану нәтиҗәсендә, җир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектлары нәтиҗәле файдаланылмый, аларга зыян килә, капиталь төзелеш объектлары һәм җир кишәрлекләре бәясе кими, гражданнарның һәм аларның берләшмәләренең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре;

- территорияне комплекслы үстерү турында Россия Федерациясе Хөкүмәте кабул иткән карарны гамәлгә ашыруны тәэмин итүче башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органы яисә Россия Федерациясе тарафыннан төзелгән һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан кабул ителгән карарларны гамәлгә ашыруны тәэмин итүче юридик зат;

- территорияне комплекслы үстерү турында Карар кабул иткән Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең иң югары башкарма органы, җирле үзидарә органы, Россия Федерациясе субъекты тарафыннан төзелгән һәм Россия Федерациясе субъекты тарафыннан кабул ителгән территорияне комплекслы үстерү турындагы карарны гамәлгә ашыруны тәэмин итүче юридик зат яисә территорияне комплекслы үстерү турында карарны гамәлгә ашыру максатларында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамә төзелгән зат.

4. Җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 статьясындагы 3.1 өлеше нигезендә җирлек, шәһәр округы территорияләрендә федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, муниципаль районның җирле әһәмияттәге объектларны (линияле объектлардан тыш) территориаль планлаштыру документларында каралган объектларны (линияле объектлардан тыш) урнаштыру мөмкинлеге тәэмин ителмәгән очракта, башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, муниципаль районның җирле үзидарә вәкаләтле органы әлеге объектларны урнаштыруны тәэмин итү максатларында җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы таләпне җирлек башлыгына, шәһәр округы башлыгына җибәрәләр.

5. 3 пунктларда каралган очракларда җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү максатларында - Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясындагы 2 өлеше һәм 3.1 өлеше буенча, шулай ук конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән рөхсәт ителгән куллану төрләрен бер тапкыр үзгәрткән очракта, капиталь төзелеш объектларын һәм (яки) рөхсәт ителгән бер яки берничә чик параметрларын үзгәртмичә, капиталь төзелеш объектларын төзү, үзгәртеп коруның рөхсәт ителгән чик параметрларын үзгәртмичә һәм (яисә) рөхсәт ителгән капиталь төзелеш объектларын бер яки берничә чик параметрларын үзгәртмичә, рөхсәт ителгән, конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламенты белән билгеләнгән, иҗтимагый фикер алышулар яисә ачык

тыңлаулар уздыру, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында проект әзерләү турында Карар кабул итү турында хәбәр бастырып чыгару һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясындагы 4 өлешендә каралган Комиссия бәяләмәсе таләп ителми.

6. Территорияләрне комплекслы үстерү турындагы карарны гамәлгә ашыру максатларында җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертелгән очракта, шул исәптән Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 30 статьясындагы 5.2 өлеше нигезендә, мондый үзгәрешләр, аны комплекслы үстерү максатларында территорияне планлаштыру проекты расланганнан соң, туксан көннән дә соңга калмыйча, кертелергә тиеш.

7. Комиссия җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдим кергән көннән алып егерме биш көн эчендә бәяләмә әзерли, анда җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә кергән үзгәрешләр нигезендә үзгәрешләр кертү яки мондый тәкъдимне кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, кире кагу турында тәкъдимнәр тупланган һәм бу бәяләмәне район башлыгына җибәрә.

8. Шәһәр яны территориясендә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалану чикләренә туры китерүне күздә тоткан җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы закон проекты комиссия тарафыннан каралырга тиеш түгел.

9. Район башлыгы, комиссия Бәяләмәсендә булган тәкъдимнәрне исәпкә алып, егерме биш көн эчендә җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында яки әлеге кагыйдәләргә үзгәреш кертү турында тәкъдимне кире кагу турында карар кабул итә һәм мондый карарның күчермәсен мөрәҗәгать итүчеләргә җибәрә.

10. Җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләрне раслау җирле үзидарәнең вәкиллекле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы проект җирле үзидарәнең вәкиллекле органы утырышында якындагы утырыштан соң килүче утырышны уздыру көненнән дә соңга калмыйча каралырга тиеш.

11. Җирле үзидарә органына Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органыннан, вазыйфаи заттан яисә җирле үзидарә органыннан үз белдекләре белән төзелешне ачыклау турында хәбәрнамәләр кергән көннән алып, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә мондый төзелеш урнашкан территориаль зонага карата, җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен билгеләүне күздә тоткан үзгәрешләр кертү рөхсәт ителми, мондый төзелешнең рөхсәт ителгән төре һәм мондый корылманың параметрлары рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрларын, аны сүткәнчегә кадәр яисә билгеләнгән таләпләргә туры китергәнчегә кадәр, әлеге хәбәрнамәне карау нәтиҗәләре буенча җирле үзидарә органы тарафыннан дәүләт хакимиятенең башкарма органына, вазыйфаи затка, дәүләт учреждениесенә яисә җирле үзидарә органына яисә җирле үзидарә органына җибәрелгән очраклардан тыш, Капиталь төзелеш объектларының рөхсәт ителгән төзелешенең, үзгәртеп коруның иң чик параметрларын, алар Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм әлеге хәбәрнамә алынган, үз белдекләре белән төзелгән билгеләр булуның рөхсәтсез корылманы сүтү яисә аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы дәгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту

турында суд карары каралмавы яисә законлы көченә керүе турында хәбәрнамә җибәрелгән.

Статья 22. *Кагыйдәләрне гамәлгә кертү турында.*

1. Әлеге кагыйдәләр муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә аларның рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең расланган кагыйдәләре территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында күрсәтелгән Кагыйдәләрне раслаганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча урнаштырылырга тиеш.

2. Кагыйдәләр зур юридик көчкә ия булган хокукый актларга каршы килми торган өлешендә гамәлдә.

II ӨЛЕШ. *ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР КАРТАЛАРЫ*

8 бүлек. *Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы.*

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында:

1) территориаль зоналар билгеләнде,

2) территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар сайлап алынган;

3) гомуми файдаланудагы төп территорияләр (парклар, скверлар, бульварлар) һәм аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары - махсус сакланылучы табигать территорияләре, урман фонды җирләре, су фонды җирләре, башкалар чагылдырылырга мөмкин.

Гомуми файдаланудагы төп территорияләргә һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән җирләргә карата әлеге Кагыйдәләрнең 13 бүлегендә күрсәтелгән билгеләнеш билгеләнергә мөмкин.

Статья 23. *Әлмәт муниципаль районының «Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенең шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы.*

1. Әлмәт муниципаль районының «Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенең шәһәр төзелеше зонасын зоналаштыру картасы әлеге Кагыйдәләрнең составы булып тора, анда территориаль зоналар чикләре билгеләнә, шулай ук территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре күрсәтелә.

2. Территориаль зоналарның чикләре һәр җир участогының, җир законнары нигезендә, территориаль зоналар чикләрен кисеп чыгарга мөмкин булган җир кишәрлегеннән тыш, бер Территориаль зонага гына каравы таләпләренә җавап бирергә тиеш.

3. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналарның чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре мәҗбүри рәвештә күрсәтелә. Күрсәтелгән зоналарның чикләре аерым карталарда күрсәтелә ала.

4. Территориаль зоналар чикләре исәпкә алып билгеләнә:

- бер территориаль зона чикләрендә гамәлдәге һәм планлаштырыла торган җир кишәрлекләрен куллану мөмкинлекләрен берләштерү;

Әлмәт муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы, Аппак авыл җирлегенең генераль планы белән билгеләнгән функциональ зоналарны һәм планлаштырылган үсеш параметрларын билгеләү;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы белән билгеләнгән территориаль зоналар;

- территорияне планлаштыру һәм гамәлдәге җирдән файдалану;

- территориаль планлаштыру документлары һәм территорияне планлаштыру документларында төрле категорияләрдәге җирләрнең чикләрен үзгәртү планлаштырыла;

- чиктәш җир кишәрлекләрендә урнашкан капиталь төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмау.

5. Территориаль зоналар чикләре түбәндәге очракларда билгеләнә::

- линияләренә магистральләр, урамнар, проездлар, разделяющим транспорт агымнары противоположных юнәлешләре

-җирлек чикләре турында;

-кызыл линияләр буенча;

-җир кишәрлекләре чикләре турында;

- табигый объектларның табигый чикләре;

- нигезләнгән башка чикләргә.

6. Территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территориаль зоналар чикләренә туры килмәскә мөмкин.

7. Әлеге Кагыйдәләрнең II өлешендә санап үтелгән берничә өлешкә бүлеп бирелгән җир кишәрлекләренә, башка күчемсез милек объектларына карата һәр карта буенча барлык шәһәр төзелеше регламентлары кулланыла.

8. Әлеге картада чагылдырылган мәгълүмат этаплап әзерләү һәм шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарының фрагментларын кабул итүне исәпкә алып кулланыла.

9 бүлек. *Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы*.

Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы әлеге Кагыйдәләрнең состав график өлеше булып тора, аларда территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре күрсәтелә. Әлеге карталарда чагылдырылган мәгълүмат:

- җитештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары;
- үләт базларының санитар-яклау зоналары;
- автомобиль юлларының санитар өзелешләре;
- торбаүткәргечләрнең санитар өзелешләре;
- ЛЭП сак зоналары;
- өске су объектларының су саклау зоналары;
- өске су объектларының яр буе саклау полосалары;
- өске су объектларының яр буйлары;
- Эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналарының I поясы;
- Эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналарының II поясы;
- Эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналарының III поясы;

- файдалы казылма ятмалары.

Статья 24. *«Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның аерым шартлары булган зоналар картасы.*

«Әлмәт муниципаль районының «*Аппак* авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы» 2 нче кушымтасы, анда сайлап алынган:

1. СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары», предприятиеләрнең анкета мәгълүматлары нигезендә билгеләнгән җитештерү объектларының һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары.

2. Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы министрлыгы тарафыннан 1995 елның 4 декабрендәге 13-7-2/469 номерлы расланган биологик калдыкларны җыю, утильләштерү һәм юк итүнең ветеринария-санитария кагыйдәләре нигезендә үләт базларының санитар-яклау зоналары.

3.СП 42.13330.2011 «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» нигезендә билгеләнгән автомобиль юлларының санитар аермалары.

4. 4. "Магистраль торбаүткәргечләр" 36.13330.2010 СП нигезендә урнаштырылган торбаүткәргечләрнең санитар өзеклекләре.

5. 12.051-90 ГОСТ нигезендә урнаштырылган электр тапшыру линияләренең сак зоналары. "Электр куркынычсызлыгы. Электр тапшыргыч линияләренең сак зонасында куркынычсызлык арасы 1000 метрдан артык.

6.Су саклау зоналары, яр буе яклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе полосалары:

- Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә алып барыла торган су объектларының Дәүләт реестрына кертелгән;
- размерлары Россия Федерациясе Су кодексының 6 һәм 65 статьяларында билгеләнгән.

7.СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчәр өчен билгеләнгән су белән тәэмин итү һәм сууткәргечләрнең санитар саклау зоналары» нигезендә билгеләнгән эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларының санитар саклау зоналары.

Статья 25. *Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булу зоналары картасы.*

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләр гамәлдә булган зоналар картасында мәдәни мирас объектларын саклау зоналары бирелергә мөмкин.

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булу чикләре аларны эшләгән саен һәм аларга рәсми расланган документлар статусын бирү буенча тиешле карталарда теркәлә, аларга үзгәрешләр кертү тәртибендә әлеге Кагыйдәләргә кертелә.

III ӨЛЕШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ.

10 бүлек. *Рөхсәт ителгән күчемсез милек төрләре һәм параметрлары өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары.*

Статья 26. *Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зоналар төрләре*

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориаль зоналарның түбәндәге төрләре билгеләнде:

Билгеләмәләр	Территориаль зоналар исеме
	ТОРАК ЗОНАЛАР
Ж-1	Шәхси торак йортлар төзү зонасы
Ж1П	Перспектив торак төзелеше зонасы
	ИҖТИМАГЫЙ-ЭШЛЕКЛЕ ЗОНАЛАР
ОД-1	Күпфункцияле иҗтимагый-эшлекле зона
	ҖИТЕШТЕРҮ ҺӘМ КОММУНАЛЬ ЗОНАЛАР
ПК-1	IV-V класслы куркынычлык җитештерү-коммуналь объектлар зонасы
	АВЫЛ ХУҖАЛЫГЫ БИЛГЕЛӘНЕШЕНДӘГЕ ЗОНАЛАР
СХ-1	Агросәнәгать комплексы объектларын һәм агросәнәгать комплексы объектларына хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру зонасы
СХ1П	Агросәнәгать комплексы объектларын һәм агросәнәгать комплексы объектларына хезмәт күрсәтү объектларын перспектив урнаштыру зонасы
	ИНЖЕНЕРЛЫК-ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ЗОНАСЫ
ИТ-1	Инженерлык инфраструктурасы зонасы
ИТ-2	Транспорт инфраструктурасы зонасы
	РЕКРЕАЦИОН БИЛГЕЛӘНЕШТӘГЕ ЗОНАЛАР
Р-1	Рекреацион территорияләр зонасы
Р-2	Табигый ландшафтлар зонасы
	МАХСУС БИЛГЕЛӘНЕШТӘГЕ ЗОНАЛАР
СН-1	Махсус билгеләнештәге Зона
СН-2	Махсус билгеләнештәге яшелләндерү зонасы
СН-3	Үләт базын урнаштыру зонасы
СН-4	Үләт базыннан чикләүләр зонасы

Шәһәр төзелеше регламентлары. Торак зоналар..

1. Торак зоналар күп катлы торак йортлар, кече һәм урта катлы торак йортлар, шәхси торак йортлар төзү өчен каралган.

Ж1. *Шәхси торак йортлар төзү зонасы.*

Ж-1 шәхси торак төзелеше зонасы җирле әһәмияттәге минималь рөхсәт ителгән хезмәтләр җыелмасы белән аерым торучы һәм блокланган индивидуаль торак йортлардан (коттеджлар) торак районнарны формалаштыруның хокукый шартларын тәэмин итү өчен бүлеп бирелгән.

Җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төре исеме	Җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код

Җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләре		
Шәхси торак төзелеше өчен	Торак йортны (аерым урнашкан бинаның биеклеге егерме метрдан артмаган, биеклеге егерме метрдан артмаган, ул гражданнар тарафыннан мөстәкыйль күчемсез милек объектларына бүлү өчен билгеләнмәгән шундый бинада яшәүгә бәйле булган көнкүреш һәм башка ихтыяҗларны канәгатьләндерү өчен билгеләнгән бүлмәләрдән һәм бүлмәләрдән тора); авыл хуҗалыгы культураларын үстерү; индивидуаль гаражлар һәм хуҗалык корылмаларын урнаштыру	2.1
Шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	Рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлауда күрсәтелгән торак йортны 2.1 коды белән урнаштыру; авыл хуҗалыгы продукциясен җитештерү; гараж һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; авыл хуҗалыгы терлекләрен тоту	2.2
Блокланган торак төзелеше	Күрше торак йортлары булган бер яисә берничә уртак дивар (өч каттан да артмаган, берләштерелгән йортларның гомуми саны ун йорттан артмаган һәм аларның һәркайсы бер гаилә яшәү өчен билгеләнгән торак йортның гомуми диварына (гомуми диварга) күрше йорт яисә күрше йортлар белән бергә тоташмыйча, уртак диварга (гомуми стеналарга) ия, аерым җир кишәрлегендә урнашкан һәм гомуми файдаланудагы территориягә чыгу мөмкинлеге бар (блокланган торак йортлар); декоратив һәм җимеш агачлары, яшелчә һәм җиләк культуралары үрчетү; индивидуаль гаражлар һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; спорт һәм балалар мәйданчыкларын, ял итү мәйданчыкларын төзекләндерү	2.3
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Җылылык, җылылык, электр, газ белән тәэмин итә торган биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация суларын чыгару, күчемсез милек объектларын (котельныйлар, су җыю корылмаларын, чистарту корылмаларын, насос станцияләрен, сүүткәргечләрне, электр үткәргечләрен, трансформатор подстанцияләрен, газүткәргечләрне,	3.1.1

	элемтә линияләрен, телефон станцияләрен, канализацияләрне, стоянкаларны, гаражларны һәм остаханәләрне җыештыру һәм авария техникасына, кар җыю һәм эретү өчен кирәкле корылмаларны) чистарту һәм җыештыру	
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсәтелүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын (балалар ясльләре, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы башка оешмалар, шул исәптән физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары) урнаштыру	3.5.1
Җир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре		
Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	Азкатлы күп фатирлы йортларны урнаштыру (биеклеге 4 катка кадәр булган күпфатирлы йортлар, мансардны да кертеп); әгәр азкатлы күпфатирлы йортта мондый биналарның гомуми мәйданы 15% тан артмаса, спорт һәм балалар мәйданчыкларын, ял итү мәйданчыкларын төзекләндерү; төзелгән, төзелгән һәм төзелгән күп фатирлы йорт биналарында торак төзелешенә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру.	2.1.1
Социаль хезмәт күрсәтү йорты	Картлар йортларын, балалар йортларын, йорт-ларын, йорт-җирсез гражданнар өчен куну пунктларын урнаштыру; күченеп килергә мәҗбүр булганнарны, качаклар дип танылган затларны вакытлыча урнаштыру өчен капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	3.2.1
Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	Психологик һәм түләүсез юридик ярдәм хезмәтләре, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәэмин итү хезмәте, аз керемле гражданнарны туендыру пунктлары) өчен билгеләнгән	3.2.2

	биналарны социаль ярдәм күрсәтү һәм социаль яисә пенсия түләүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча, шулай ук коммерциягә карамаган иҗтимагый оешмалар: коммерциягә карамаган фондлар, хәйрия оешмалары, кызыксынулар буенча клублар урнаштыру өчен урнаштыру	
Элемтә хезмәтләре күрсәтү	Почта, телеграф, шәһәрара һәм халыкара телефон элемтәсе хезмәтләре күрсәтү пунктларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.2.3
Көнкүреш хезмәте	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чәчтараш, химик чистарту, күмү бюролары) урнаштыру	3.3
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнарга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары.	Музейларны, күргәзмә залларын, сәнгать галереяларын, мәдәният йортларын, китапханәләрне, кинотеатрларны һәм кинозалларны, театрларны, филармонияләрне, концерт залларын, планетарийларны урнаштыру	3.6.1
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар башкару өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны (шул исәптән чиркәүләрне, соборларны, храмнарны, часовняларны, мәчетләрне, гыйбадәт кылу йортларын, синагогларны) урнаштыру	3.7.1
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затлар, дин әһелләре һәм дин әһелләре даими булу урыны өчен билгеләнгән биналарны дини хезмәт башкаруга бәйле рәвештә, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йорты, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен урнаштыру	3.7.2
Дәүләт идарәсе.	Дәүләт органнары, дәүләт пенсия фонды, җирле үзидарә органнары, судлар, шулай ук аларның эшчәнлеген турыдан-туры	3.8.1

	тәэмин итүче яки дәүләт һәм (яки) муниципаль хезмәтләр күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын хайваннарны тотудан башка урнаштыру	3.10.1
Эшлекле идарә	Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру максаты белән: дәүләт яки муниципаль идарә һәм хезмәтләр күрсәтүгә бәйле булмаган идарә итү эшчәнлеге объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында, шул исәптән биржа эшчәнлеге (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш)вакытында товарны тапшыруны таләп итмәгән килешүләрне башкаруны тәэмин итү максатларында, капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.1
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. метрга кадәр булган товарларны сату өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Банк һәм иминият эшчәнлеге	Банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтә торган оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.5
Җәмәгать туклануы	Җәмәгать туклануы урыннары (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Биналарда спорт белән шөгыльләнүне тәэмин итү	Биналарда һәм корылмаларда спорт клублары, спорт заллары, бассейннар, физкультура-савыктыру комплекслары урнаштыру	5.1.2
Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар урнаштыру (физкультура мәйданчыклары, йөгерү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)	5.1.3
Эчке тәртипне тәэмин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән Хезмәт булган капиталь төзелеш объектларын әзерләү һәм әзерлектә тоту өчен кирәкле капиталь төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданнар оборонасы объектларыннан тыш	8.3

Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, җир өсте һәм җир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	6.8

Җир участокларының иң чик күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү.

Параметрларның төрләре һәм үлчәү берәмлекләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте		
		Шәхси торак төзелеше /шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару	Блокланган торак төзелеше (блокланган йортта бер гаиләгә торак берәмлеге)	Рөхсәт ителгән төзелешнең башка төрләре өчен
Җир кишәрлекләренең иң чик параметрлары				
Минималь мәйдан	кв.м	1000/1000	1000	1
Максималь мәйдан	кв.м	5000/5000	5000	5000
Урам (юл йөрү) фронты буйлап минималь киңлек	м	12	6	н/у
Участоклар чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең соңгы параметрлары				
Участок төзелешенең максималь проценты	%	50/40	60	н/у

Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне җайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очракларда)	м	5	5	н/у
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	а) 1 - брандмауэр дивар мәҗбүри булганда; б) 3 - башка очракларда	0 (блокланган торак йортта индивидуаль блок төзү өчен төзелгән яисә төзү өчен билгеләнгән җир кишәрлеге белән чиктәш җир кишәрлегенең ян чигеннән); 1 (янгынга каршы тиешле дәрәҗәдә утка чыдамлык кирәк булганда); 3 (башка очракларда)	н/у
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше (төзелешне көйләү линиясе белән башкасы билгеләнмәгән булса)	м	3	3	н/у
Төзелешләрнең максималь биеклеге	м	18	18	н/у
Җир кишәрлекләре коймаларының максималь биеклеге	м	2	2	н/у

Искәрмә 1. Таблицада тәкъдим ителгәннәрдән 5% чикләрендә параметрлар тайпылышлары рөхсәт ителә.

Искәрмә 2. Шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен, блокланган торак төзелеше өчен, җир кишәрлекләренең ян һәм арткы чикләреннән түбәндәге шарт белән, чигенүләр таблицасында тәкъдим ителгән җир кишәрлекләренең ян һәм арткы чикләреннән түбәндәгеләрдән тайпылышлар рөхсәт ителә:

- күрсәтелгән тайпылышларга җир кишәрлекләре хуҗаларының үзара ризалыгы бар;
- төп төзелешләр (торак йортлар) арасындагы ераклык 6 метрга тигез яисә аннан артыграк, ә ярдәмче төзелешләр (хуҗалык корылмалары, гаражлар һәм башкалар) арасындагы ераклык 2 метрга тигез яисә аннан артып китә (шулай ук ярдәмче корылмаларны блоклау рөхсәт ителә);
- күрше җир кишәрлекләрендә урнашкан корылмалар арасында янгынга каршы норматив ераклыклар саклана.

3 нче искәрмә. Башка таләпләр:

Минималь ара:

2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 кат биеклектәге торак йортларның озын яклары арасында: ким дигәндә 20 м;

балалар уеннары өчен мәйданчыктан алып торак биналарга кадәр - 12 м;

өлкәннәр өчен ял итү мәйданчыгыннан - 10 м;

автомобиль кую мәйданчыкларыннан - 10 м;

спорт белән шөгыльләнү өчен 10 метрдан 40 метрга кадәр мәйданчыктан;

хуҗалык максатлары өчен мәйданчыктан - 20 м;

калдыклар өчен контейнерлар булган мәйданчыклардан алып торак йортлар, балалар учреждениеләре участоклары чикләренә кадәр, яшелләндерелгән мәйданчыклар - кимендә 50 м, әмма 100 м дан артык түгел.

Автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урамнар ягыннан булышу корылмаларын урнаштыру рөхсәт ителми.

Әлеге таблицада җайга салынмаган күрсәткечләр Техник регламентлар, СНиП, СанПиН һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Ж1П. *Шәхси торак йортлар белән перспективалы төзелеш зонасы.*

Ж1П торак йортлар төзелешен үстерү зонасы торак төзелеше параметрларын һәм җирле үзидарә органнары тарафыннан территорияләрне төзү турында карарлар кабул итү буенча хезмәт күрсәтүләр җыелмасын билгеләү мөмкинлеге булган торак районнарны формалаштыру өчен бүлеп бирелгән.

Җир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләре, рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары, Ж1П зонасы өчен җир кишәрлекләрен төзүгә карата таләпләр рөхсәт ителгән җир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын куллану төрләренә, Ж1 зонасы өчен билгеләнгән җир кишәрлекләрен төзүгә карата таләпләргә туры килә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Иҗтимагый-эшлекле зоналар.

Иҗтимагый - эшлекле зоналар сәламәтлек саклау, мәдәният, сәүдә, җәмәгать туклануы, социаль һәм коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү

объектларын, эшкуарлык эшчәнлеген, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү мәгариф учреждениеләрен, административ, фәнни-тикшеренү учреждениеләрен, культ биналарын, автомобиль транспорты стоянкаларын, эшлекле, финанс билгеләнешендәге объектларны, гражданнарның тормыш эшчәнлеген тәэмин итүгә бәйле башка объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән.

ОД1. *Күп функцияле иҗтимагый-эшлекле төзелеш зонасы*

ОД1 күп функцияле иҗтимагый-эшлекле зонасы административ, эшлекле, иҗтимагый, мәдәни, хезмәт күрсәтүче һәм коммерцияле кулланылыштагы объектларны формалаштыруның хокукый шартларын тәэмин итү өчен бүлеп бирелгән.

Җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләре		
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсәтелүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	Психологик һәм түләүсез юридик ярдәм хезмәтләре, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәэмин итү хезмәте, аз керемле гражданнарны туендыру пунктлары) өчен билгеләнгән биналарны социаль ярдәм күрсәтү һәм социаль яисә пенсия түләүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча, шулай ук коммерциягә карамаган иҗтимагый оешмалар: коммерциягә карамаган фондлар, хәйрия оешмалары, кызыксынулар буенча клублар урнаштыру өчен урнаштыру	3.2.2
Элемтә хезмәтләре күрсәтү	Почта, телеграф, шәһәрара һәм халыкара телефон элемтәсе хезмәтләре күрсәтү пунктларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.2.3
Тулай торак.	Гражданнарның эшләү, хезмәт итү яки укыту вакытында яшәү өчен билгеләнгән тулай торакларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру, урнаштыру, урнаштыру рөхсәт ителгән куллану төре 4.7 коды белән каралган биналардан тыш	3.2.4
Көнкүреш хезмәте	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре	3.3

	күрсәтү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чәчтараш, химик чистарту, күмү бюролары) урнаштыру	
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнарга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Урта һәм югары һөнәри белем	Һөнәри белем бирү һәм агарту өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру (һөнәри техник училищелар, көллиятләр, сәнгать, музыка училищелары, белем җәмгыятьләре, институтлар, университетлар, белгечләрне яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү оешмалары һәм белем бирү һәм агарту эшчәнлеген гамәлгә ашыручы башка оешмалар, шул исәптән, укучыларны физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары)	3.5.2
Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	Музейлар, күргәзмә заллары, сәнгать галереяләре, мәдәният йортлары, китапханәләр, кинотеатрлар һәм кинозаллар, театрлар, филармонияләр, концерт заллары, планетарийлар урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.6.1
Дәүләт идарәсе	Дәүләт органнарын, дәүләт пенсия фондын, җирле үзидарә органнарын, судларны, шулай ук эшчәнлекләрен турыдан-туры тәэмин итүче яисә дәүләт һәм (яисә) муниципаль хезмәтләр күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.8.1
Эшлекле идарә	Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру максаты: дәүләт яисә муниципаль идарә һәм хезмәтләр күрсәтү белән бәйле булмаган идарә эшчәнлеге объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында сату вакытында товар тапшыруны таләп	4.1

	итмәгән алыш-бирешләр кылуны тәэмин итү, шул исәптән биржа эшчәнлеге (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш)	
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. метрга кадәр булган товарларны сату өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Банк һәм иминият эшчәнлеге	Банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтә торган оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.5
Җәмәгать туклануы	Җәмәгать туклануы урыннары (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Кунакханә хезмәте	Кунакханәләрне, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирүдән эшкуарлык файдасын алу максатында кулланыла торган башка биналарны урнаштыру	4.7
Күңел ачу чаралары	Күңел ачу чараларын, сәяхәтләрне оештыру, дискотекалар һәм бию мәйданчыклары, Төнге клублар, аквапарклар, боулинг, аттракционнар һ. б. урнаштыру, уен автоматлары (комарлы уеннар өчен файдаланыла торган уен җиһазларыннан тыш), уен мәйданчыклары урнаштыру	4.8.1
Биналарда спорт белән шөгыльләнүне тәэмин итү	Спорт клубларын, спорт залларын, бассейннарны, физкультура-сәламәтләндерү комплексларын биналарда һәм корылмаларда урнаштыру	5.1.2
Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар урнаштыру (физкультура мәйданчыклары, йөгерү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)	5.1.3
Эчке тәртипне тәэмин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән Хезмәт булган капиталь төзелеш объектларын әзерләү һәм әзерлектә тоту өчен кирәкле капиталь төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданнар оборонасы объектларыннан тыш	8.3
Коммуналь хезмәтләр	Су, җылылык, электр, газ белән	3.1.1

күрсәтү	тәэмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчемсез милек объектларын (котельный, су алу җайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм җыештыру һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар җыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар)	
Фәнни тикшеренүләр үткәрү	Фәнни тикшеренүләр, тикшеренүләр һәм эшләнмәләр (фәнни-тикшеренү һәм проект институтлары, фәнни үзәкләр, инновацион үзәкләр, дәүләт фәннәр академиясе, тәҗрибә-конструкторлык үзәкләре, шул исәптән тармак үзәкләре) үткәрү өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны урнаштыру	3.9.2
Кече суднолар өчен причаллар	Яхталарны, катерларны, көймәләрне һәм башка кечкенә судноларны дәвалау, саклау һәм аларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән корылмаларны урнаштыру	5.4
Территорияне төзекләндерү	Территорияне төзекләндерүнең состав өлеше буларак кулланыла торган декоратив, техник, планлаштыру, конструктив җайланмалар, яшелләндерү элементларын, җиһазларның һәм бизәүнең төрле төрләрен, кече архитектура формаларын, стационар булмаган корылмаларны һәм корылмаларны, мәгълүмати щитларны һәм күрсәткечләрне урнаштыру	12.0.2
Җир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре		
Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	Азкатлы күп фатирлы йортларны урнаштыру (биеклеге 4 катка кадәр булган күпфатирлы йортлар, мансардны да кертеп); әгәр азкатлы күпфатирлы йортта мондый биналарның гомуми мәйданы 15% тан артмаса, спорт һәм балалар мәйданчыкларын, ял итү	2.1.1

	мәйданчыкларын төзекләндерү; төзелгән, төзелгән һәм төзелгән күп фатирлы йорт биналарында торак төзелешенә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру.	
Стационар медицина хезмәте күрсәтү	Гражданнарга стационарда медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру (хастаханәләр, бала табу йортлары, диспансерлар, фәнни-медицина учреждениеләре һәм стационарда дәвалау буенча хезмәт күрсәтүне тәэмин итә торган башка объектлар); ашыгыч ярдәм станцияләрен урнаштыру; санитар авиация мәйданчыкларын урнаштыру	3.4.2
Медицина оешмалары аерым билгеләнештәге.	Суд-медицина һәм патолого-анатомик экспертиза (морглар)үткәрүне гамәлгә ашыручы медицина оешмаларын урнаштыру өчен Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	3.4.3
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын хайваннарны тотудан башка урнаштыру	3.10.1
Базарлар	даими яисә вакытлыча сәүдә (ярминкә, базар, базар) оештыру өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, һәр сәүдә урынында 200 кв. метрдан артык мәйдан булмавын исәпкә алып; хезмәткәрләр автомобильләре һәм базарга килүчеләр өчен гаражлар һәм (яисә) тукталышлар урнаштыру	4.3
Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-күңел ачу үзәкләре (комплекслар)	Гомуми мәйданы 5000 кв. м. булган капиталь төзелеш объектларын урнаштыру, товарлар сатуны һәм (яки) хезмәт күрсәтүне башкаручы бер яки берничә оешманы урнаштыру, рөхсәт ителгән куллану төрләренең эчтәлеге 4.5 - 4.8.2 кодлары нигезендә; гаражларны һәм (яки) сәүдә үзәгенә килүчеләр өчен автомобильләр кую урыннарын урнаштыру	4.2
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагоглар)өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар	3.7.1

	урнаштыру	
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затларның, хаҗиларның һәм послушникларның даими урнашу урыннары, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йортлары, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар)гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.7.2
Спорт белән шөгыльләнү өчен җиһазландырылган мәйданчыклар.	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыльләнү өчен корылмалар урнаштыру (теннис кортлары, автодромнар, мотодромнар, трамплиннар, спорт атулары)	5.1.4
Автомобиль ремонтлау	Автомобильләрне ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән остаханәләрне, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.4
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9
Транспорт чараларына ягулык салу	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; кибетләрне юл сервисы объектлары буларак җәмәгать туклануын оештыру өчен биналар урнаштыру;	4.9.1.1
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, җир өсте һәм җир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасын да кертеп, 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш, элемтә объектларын урнаштыру	6.8

Җир кишәрлекләренең чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
		Рөхсәт ителгән барлык төр төзелеш өчен
Җир кишәрлекләренең чик параметрлары		
Минималь мәйдан	кв.м	1
Максималь мәйдан	кв.м	50000
Җир кишәрлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары		
Участокның алгы чигеннән минималь чигеннән чигенү (башка күрсәткеч төзелешне җайга салу сызыгы белән билгеләнмәгән очракта)	м	н/у
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чигенеше	м	н/у
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	н/у

Искәрмә 1. Башка таләпләр:

Кечкенә аралар:

мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кишәрлекнең алгы чигеннән төп төзелешкә кадәр - 10 м;

стационар белән дәвалау учреждениеләре өчен участокның алгы чигеннән төп төзелешкә кадәр - 30 м;

стационары һәм башка иҗтимагый һәм торак биналары булган дәвалау учреждениесе арасындагы ераклык кимендә 50 м.

Әлеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СНиП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Җитештерү һәм коммуналь зоналар.

ПК-1. *IV-V куркынычлылык класслы җитештерү-коммуналь объектлар зонасы.*

ПК-1 куркынычының IV-V класслы җитештерү-коммуналь объектлары зонасы 100 м һәм 50 м санитар-яклау зоналары булган, тавыш һәм пычрану дәрәҗәсе түбән булган IV-V класслы куркыныч коммуналь-җитештерү предприятиеләрен һәм склад базаларын формалаштыруның хокукый шартларын тәэмин итү өчен бүлеп бирелгән. Җитештерү эшчәнлеген озата

баручы коммерцияле хезмәтләрнең киң спектры бирелә. Бердәм зонада күчемсез милекнең рөхсәт ителгән төрле төрләрен кушу норматив санитария таләпләрен үтәгән очракта гына мөмкин.

Җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләре		
Авыр сәнәгать	Тау-баету һәм тау-эшкәртү, металлургия, машина төзелеше сәнәгате капиталь төзелеш объектларын урнаштыру, шулай ук суднолар төзелеше, авиатөзелеш, вагон төзү, машина төзелеше, станоклар төзү продукциясен әзерләү һәм ремонтлау, шулай ук эксплуатацияләү өчен саклау яисә санитар саклау зоналарын урнаштыру каралган башка шундый сәнәгать предприятиеләрен урнаштыру, моңа сәнәгать объекты рөхсәт ителгән файдалануның башка төренә кертелгән очраклар керми.	6.2
Автомобиль төзелеше сәнәгате	Транспорт чаралары һәм җиһазлар җитештерү, автомобильләр җитештерү, автомобиль кузовлары җитештерү, прицеплар, ярымприцеплар һәм бер яисә берничә төр транспорт йөртү, автомобильләр һәм аларның двигательләре өлешләрен җитештерү өчен билгеләнгән контейнерлар җитештерү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	6.2.1
Җиңел сәнәгать	Текстиль, фарфор-фаянс, электрон сәнәгать өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру.	6.3
Фармацевтика сәнәгате	Фармацевтика производствосы өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын, шул исәптән сак яисә санитар-яклау зоналарын билгеләү каралган объектларны урнаштыру.	6.3.1
Азык-төлек сәнәгате	Азык-төлек сәнәгате объектларын, авыл хуҗалыгы продукциясен эшкәртүгә аларны башка продукциягә (консервацияләү, чүкеү, икмәк пешерү) китерә торган ысул белән урнаштыру, шул исәптән эчемлекләр, алкоголь эчемлекләр һәм тәмәке әйберләре җитештерү өчен.	6.4
Төзелеш сәнәгате	Җитештерү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын: төзелеш материаллары (кирпечләр,	6.6

	пиломатериаллар, цемент, беркетү материаллары), көнкүреш һәм төзелеш газ һәм сантехника җиһазлары, лифтлар һәм күтәргечләр, столяр продукция, җыелма йортлар яки аларның өлешләре һәм башка шундый продукция җитештерү өчен урнаштыру	
Энергетика	Гидроэнергетика объектларын, җылылык станцияләрен һәм башка электр станцияләрен урнаштыру, электр станцияләре өчен хезмәт күрсәтүче һәм ярдәмче корылмалар (золоотваллар, гидротехник корылмалар) урнаштыру; урнаштыру рөхсәт ителгән куллану төренең 3.1 коды белән каралган энергетика объектларыннан тыш, электр челтәре хуҗалыгы объектларын урнаштыру	6.7
Эшлекле идарә	Капиталь төзелеш объектларын түбәндәге максат белән урнаштыру: дәүләт яисә муниципаль идарә һәм хезмәтләр күрсәтү белән бәйле булмаган идарә эшчәнлеге объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында башкарылган вакытта товар тапшыруны таләп итми торган килешүләр башкаруны тәэмин итү, шул исәптән биржа эшчәнлеге (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш)	4.1
Автотранспортны саклау	Аерым торучы һәм төзелгән гаражларны, шул исәптән автотранспортны саклау өчен билгеләнгән җир асты гаражларын, шул исәптән машина урыннарына бүленеп урнаштыру	2.7.1
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9
Автомобильләрне ремонтлау	Автомобильләрне ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән остаханәләрне һәм юл сервисының башка объектларын урнаштыру, шулай ук тиешле сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.4
Складлар	Сәнәгать базалары, складлары, төяү терминаллары һәм докилары, нефть	6.9

	саклагычлары һәм нефть төяү станцияләре, газ саклагычлары һәм аларны газ конденсатлы һәм газ суырту станцияләре, элеваторлар һәм азык-төлек складлары булдырылган җитештерү комплексларының бер өлеше булмаган (стратегик запасларны саклаудан тыш) йөкләрен вакытлыча саклау, бүлү һәм күчерү корылмаларын (стратегик запасларны саклаудан тыш) урнаштыру	
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Җылылык, җылылык, электр, газ белән тәэмин итә торган биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация суларын чыгару, күчемсез милек объектларын (котельныйлар, су җыю корылмаларын, чистарту корылмаларын, насос станцияләрен, суүткәргечләрне, электр үткәргечләрен, трансформатор подстанцияләрен, газүткәргечләрне, элемтә линияләрен, телефон станцияләрен, канализацияләрне, стоянкаларны, гаражларны һәм остаханәләрне җыештыру һәм авария техникасына, кар җыю һәм эретү өчен кирәкле корылмаларны) чистарту һәм җыештыру	3.1.1
Фәнни тикшеренүләр үткәрү	Фәнни тикшеренүләр, тикшеренүләр һәм эшләнмәләр (фәнни-тикшеренү һәм проект институтлары, фәнни үзәкләр, инновацион үзәкләр, дәүләт фәннәр академиясе, тәҗрибә-конструкторлык үзәкләре, шул исәптән тармак үзәкләре) үткәрү өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны урнаштыру	3.9.2
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Эчке хокук тәртибен тәэмин итү	Эчке эшләр органнарын, Росгвардияне һәм хәрби хезмәт булган коткару хезмәтләрен әзерләү һәм аларның әзерлегенә ярдәм итү өчен кирәкле капиталь төзелеш объектларын урнаштыру; гражданнар оборонасы объектларын, җитештерү биналарының бер өлеше булган гражданнар оборонасы объектларыннан тыш, урнаштыру.	8.3
Җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре		
Базарлар	даими яисә вакытлыча сәүдә (ярминкә,	4.3

	базар, базар) оештыру өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, һәр сәүдә урынында 200 кв. метрдан артык мәйдан булмавын исәпкә алып; хезмәткәрләр автомобильләре һәм базарга килүчеләр өчен гаражлар һәм (яисә) тукталышлар урнаштыру	
Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар урнаштыру (физкультура мәйданчыклары, йөгерү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)	5.1.3
Җәмәгать туклануы	Җәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафе, ашханәләр, кабымлыклар, барлар)урнаштыру максатларында капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чәчтараш, химик чистарту, күмү бюролары) урнаштыру	3.3
Хайваннар өчен сыендыру урыннары (приютлар)	Стационарда ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру; авыл хуҗалыгы булмаган хайваннарны тоту, үрчетү, хуҗасыз хайваннарны тоту һәм дәвалау буенча хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру; хайваннар өчен кунакханәләр оештыру өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	3.10.2
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, җир өсте һәм җир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасын да кертеп, 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш, элемтә объектларын урнаштыру	6.8
Транспорт чараларын ягулык салу	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; кибетләрне юл сервисы объектлары буларак җәмәгать туклануын оештыру	4.9.1.1

	өчен биналар урнаштыру;	
Юл ялын тәэмин итү	Юл сервисы (модельләр) сыйфатында кунакханә хезмәте күрсәтү өчен биналарны урнаштыру, шулай ук юл сервисы объектлары сыйфатында җәмәгать туклануын оештыру өчен тиешле сәүдә кибетләрен, биналарны урнаштыру	4.9.1.2
Автомобиль юу урыны	Автомобиль юлларын урнаштыру, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.3

Җир кишәрлекләренең чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
		Рөхсәт ителгән барлык төр төзелеш өчен
Җир кишәрлекләренең чик параметрлары		
Минималь мәйдан	кв.м	1
Максималь мәйдан	кв.м	100000
Җир кишәрлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары		
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне җайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очракларда)	м	0
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	0
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	0

Әлеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге зоналар

СХ1. *Агросәнәгать комплексы объектларын һәм агросәнәгать комплексы объектларына хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру зонасы*.

СХ-1 зона авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләрдә агросәнәгать комплексы объектларын урнаштыру өчен кулланыла торган территорияләрне булдыруның хокукый шартларын тәэмин итү максатларында бүлеп бирелгән.

Җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төре исеме	Җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Җир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре		
Яшелчәлек	Авыл хуҗалыгы җирләрендә бәрәңге, яфрак, җиләк-җимеш, суган һәм бакча авыл хуҗалыгы культуралары җитештерүгә бәйле, шул исәптән теплицалар куллануга бәйле хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру	1.3
Терлекчелек	Авыл хуҗалыгы терлекләре (эре мөгезле терлек, сарыклар, кәҗәләр, атлар, дөяләр, боланнар)үрчетүгә бәйле авыл хуҗалыгы җирләрендә хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; авыл хуҗалыгы терлекләрен чабу, көтүлекләр көтү, терлек азыгы җитештерү, авыл хуҗалыгы терлекләрен тоту һәм үрчетү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру, нәселле терлекләр үрчетү, нәсел продукциясен (материалны)җитештерү һәм куллану	1.8
Җәнлекчелек	Кыйммәтле мехлы җәнлекләр үрчетү белән бәйле хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; терлекләр тоту һәм үрчетү, продукцияне җитештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлек үрчетү, нәсел продукциясен (материал)җитештерү һәм куллану	1.9
Кошчылык	Йорт кошларының, шул исәптән су йөзүчеләрнең нәсел токымнарын үрчетүгә бәйле хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; терлекчелек продукциясен җитештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлек үрчетү, нәсел продукциясен (материал)җитештерү һәм куллану	1.10
Дуңгызчылык	Дуңгызлар үрчетүгә бәйле хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; терлекләр тоту һәм үрчетү, продукцияне	1.11

	җитештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлек үрчетү, нәсел продукциясен (материал)җитештерү һәм куллану	
Умартачылык	Бал кортларын һәм башка файдалы бөҗәкләрне үрчетү, тоту һәм куллану буенча, шул исәптән авыл хуҗалыгы җирләрендә хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; умартачылык һәм башка файдалы бөҗәкләр үрчетү өчен кирәкле умарталарны, башка объектларны һәм җайланмаларны урнаштыру; умартачылык продукциясен саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган корылмаларны урнаштыру	1.12
Балыкчылык	Балыкчылык (аквакультура) объектларын үрчетү һәм (яки) тоту, үстерү белән бәйле хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; балыкчылыкны (аквакультураны)гамәлгә ашыру өчен кирәкле биналар, корылмалар, җайланмалар урнаштыру	1.13
Авыл хуҗалыгын фәнни тәэмин итү	Үсемлекләр һәм хайваннар дөньясы үрнәкләрен фәнни күзлектән караганда кыйммәтле булган үрнәкләрне алу өчен фәнни һәм селекцион эш алып бару, авыл хуҗалыгын алып бару; үсемлекләрнең генетик ресурслары коллекцияләрен урнаштыру	1.14
Кыр кишәрлекләрендә шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару	Капиталь төзелеш объектларын төзү хокукыннан башка авыл хуҗалыгы продукциясе җитештерү	1.16
Питомниклар	Яшь үсентеләрне авыл хуҗалыгында кулланыла торган агач һәм куаклар, шулай ук үсентеләр һәм орлыклар алу өчен башка авыл хуҗалыгы культуралары үстерү һәм сату; авыл хуҗалыгы производствосының күрсәтелгән төрләре өчен кирәкле корылмаларны урнаштыру	1.17
Авыл хуҗалыгы җитештерүен тәэмин итү	Авыл хуҗалыгы алып бару өчен файдаланыла торган машина-транспорт һәм ремонт станцияләрен, ангарларны һәм гаражларны авыл хуҗалыгы техникасы, амбарларны, су җыю башняларын, трансформатор станцияләрен һәм башка техник җиһазларны урнаштыру	1.18
Бакчачылык	Хуҗалык эшчәнлеген, шул исәптән	1.5

	күпьеллык җиләк-җимеш культуралары, виноград һәм башка күпьеллык культуралар үстерүгә бәйле авыл хуҗалыгы җирләрендә гамәлгә ашыру	
Җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре		
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Җылылык, җылылык, электр, газ белән тәэмин итә торган биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация суларын чыгару, күчемсез милек объектларын (котельныйлар, су җыю корылмаларын, чистарту корылмаларын, насос станцияләрен, сүүткәргечләрне, электр үткәргечләрен, трансформатор подстанцияләрен, газүткәргечләрне, элемтә линияләрен, телефон станцияләрен, канализацияләрне, стоянкаларны, гаражларны һәм остаханәләрне җыештыру һәм авария техникасына, кар җыю һәм эретү өчен кирәкле корылмаларны) чистарту һәм җыештыру	3.1.1
Авыл хуҗалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	Авыл хуҗалыгы продукциясен җитештерү, саклау, беренчел һәм тирән эшкәртү өчен кулланыла торган биналарны, корылмаларны урнаштыру	1.15
Транспорт чараларын ягулык салу	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; кибетләрне юл сервисы объектлары буларак җәмәгать туклануын оештыру өчен биналар урнаштыру;	4.9.1.1
Базарлар	даими яисә вакытлыча сәүдә (ярминкә, базар, базар) оештыру өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, һәр сәүдә урынында 200 кв. метрдан артык мәйдан булмавын исәпкә алып; хезмәткәрләр автомобильләре һәм базарга килүчеләр өчен гаражлар һәм (яисә) тукталышлар урнаштыру	4.3

СХ1П. *Агросәнәгать комплексы объектларын һәм агросәнәгать комплексы объектларына хезмәт күрсәтү объектларын перспектив урнаштыру зонасы.*

Зона перспективалы шәһәр төзелеше үсешендә агросәнәгать комплексы объектларын һәм агросәнәгать комплексы объектларына хезмәт күрсәтү объектларын формалаштыруның хокукый шартларын тәэмин итү өчен билгеләнгән.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы зонасы.

Инженер-транспорт инфраструктурасы зонасы инженер һәм транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру, шулай ук техник регламентлар таләпләренә туры китереп, мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

ИТ-1. *Инженерлык инфраструктурасы объектларын урнаштыру зонасы.*

ИТ-1 инженер инфраструктурасы зонасы эре инженер инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен бүлеп бирелгән, шул исәптән, Корылмалар һәм торбаүткәргеч транспорт һәм элемтә коммуникацияләре. Территориядән файдалану режимы норматив һәм кагыйдәләр таләпләренә туры китереп билгеләнә.

ИТ-2. *Транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру зонасы.*

ИТ-2 транспорт объектлары зонасы транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен бүлеп бирелгән, шул исәптән автомобиль, елга, торбаүткәргеч транспорт һәм элемтә корылмалары һәм коммуникацияләре.

Наименование вида разрешенного использование земельного участка	Описание вида разрешенного использования земельного участка	Код
Автомобиль транспорты	Автомобиль транспорты биналарын һәм корылмаларын урнаштыру. Әлеге төрдәге рөхсәт ителгән файдалануның эчтәлеге 7.2.1 (автомобиль юлларын урнаштыру), 7.1.2 (пассажирлар йөртүне тәэмин итү), 7.2.3 (гомуми файдаланудагы транспорт стоянкасы) кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тотуны үз эченә ала.	7.2
Су транспорты	Ясалма төзелгән эчке су юлларын судночылык өчен булдырылган эчке су юлларын урнаштыру, эчке су юлларын капиталь төзү объектларын урнаштыру, диңгез портларын капиталь төзү объектларын урнаштыру, капиталь төзелеш объектларын, шул исәптән диңгез һәм елга портларын, причалларны, пристаньларны, гидротехник корылмаларны, навигация җиһазларын һәм башка объектларны урнаштыру, судночылыкны һәм су ташуны тәэмин итү, су транспортына заправка ясау өчен кирәкле башка объектларны урнаштыру	7.3
Һава транспорты	Аэродромнарны, вертолет мәйданчыкларын (вертодромнарны) урнаштыру, гидросамолетларны алып килү һәм китерү өчен урыннар булдыру, очышларны һәм һава судноларын очып китү һәм төшерү (китерү) өчен кирәкле башка объектларны	7.4

	радиотехник тәэмин итү, аэропортларны (аэровокзалларны) һәм пассажирларны утырту һәм аларга тиешле хезмәт күрсәтү һәм аларның куркынычсызлыгын тәэмин итү өчен кирәкле башка объектларны урнаштыру, шулай ук һава юлы белән хәрәкәт итә торган йөкләрне төяү, бушату һәм саклау өчен кирәкле объектларны урнаштыру; һава судноларына техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау өчен билгеләнгән объектларны урнаштыру	
Торбаүткәргеч транспорт	Нефть үткәргечләрне, су үткәргечләрне, газ үткәргечләрне һәм башка торба үткәргечләрне, шулай ук аталган торбаүткәргечләрне эксплуатацияләү өчен кирәкле башка биналар һәм корылмаларны урнаштыру	7.5
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, җир өсте һәм җир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	6.8
Юл ялын тәэмин итү	Юл сервисы (модельләр) сыйфатында кунакханә хезмәте күрсәтү өчен биналарны урнаштыру, шулай ук юл сервисы объектлары сыйфатында җәмәгать туклануын оештыру өчен тиешле сәүдә кибетләрен, биналарны урнаштыру	4.9.1.2
Җир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре		
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Җәмәгать туклануы	Җәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафе, ашханәләр, кабымлыклар, барлар)урнаштыру максатларында капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, җылылык, электр, газ белән тәэмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчемсез милек объектларын (котельный, су алу җайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре,	3.1.1

	газүткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм җыештыру һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар җыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар)	
Транспорт чараларына ягулык салу	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; кибетләрне юл сервисы объектлары буларак җәмәгать туклануын оештыру өчен биналар урнаштыру;	4.9.1.1
Автомобиль юу урыннары	Автомобиль юу урыннарын урнаштыру, шунда ук бергә сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.3
Автомобильләрне ремонтлау	Автомобильләрне ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән остаханәләрне һәм юл сервисының башка объектларын урнаштыру, шулай ук тиешле сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.4

Җир участокларының иң чик күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү түбәнгерәк таблица күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
		Рөхсәт ителгән барлык төр төзелеш өчен
Җир кишәрлекләренең чик параметрлары		
Минималь мәйдан	кв.м	1
Максималь мәйдан	кв.м	100000
Участоклар чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең соңгы параметрлары		
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне җайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очракларда)	м	н/у
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	н/у
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	н/у

Әлеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Рекреацион билгеләнештәге зоналар.

Р-1. Рекреацион территорияләр зонасы.

Р-1 рекреацион территорияләр зонасы шәһәр урманнары, урман парклары, лугопарклар, скверлар, парклар, бакчалар, бульварлар биләгән территорияләр чикләрендә, шулай ук ял, Туризм, физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен файдаланыла торган һәм кулланылучы башка территорияләр чикләрендә, кыска вакытлы ял итү өчен тиешле объектлар булган участоклардан файдалануның хокукый шартларын тәэмин итү өчен бүлеп бирелгән.

Җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төре исеме	Җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Җир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре		
Табигать территорияләрен саклау	Бу зонада хуҗалык эшчәнлеген чикләү юлы белән әйләнә-тирә табигый мохитнең аерым табигый сыйфатларын саклап калу, аерым алганда: тыю полосаларын булдыру һәм карау, саклагыч урманнарны, шул исәптән шәһәр урманнарын, урман паркларын булдыру һәм карау, саклау урманнарында рөхсәт ителгән башка хуҗалык эшчәнлеге, тыюлыкларда табигый ресурслардан файдалану режимын үтәү, аеруча кыйммәтле җирләрнең үзенчәлекләрен саклау	9.1
Җир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре		
Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	5.1.3
Спорт-тамаша чараларын тәэмин итү	500 урынлы тамашачылар өчен махсус урыннар булган спорт-тамаша биналарын һәм корылмаларын (стадионнар, спорт сарайлары, боз сарайлары, ипподромнар) урнаштыру (5.1.1) биналарда спорт белән шөгыльләнүне тәэмин итү (спорт клубларын, спорт залларын, бассейннарын, биналарда һәм корылмаларда физкультура-сәламәтләндерү комплексларын	5.1.2

	урнаштыру	
Курорт эшчәнлеге	Табигый дәвалау ресурсларын (минераль сулар ятмалары, дәвалау пычраклары, рапой лиманнар һәм күлләр, махсус климат һәм кеше авыруларын профилактикалау һәм дәвалау өчен кулланыла торган яки файдаланырга мөмкин булган башка табигать факторлары һәм шартлары) дәвалау ресурсларын тау-санитария округының беренче зонасы чикләрендә дәвалау һәм юкка чыгарудан саклау, шулай ук дәвалау ресурсларын дәвалау һәм дәвалау урыннарын дәвалау-савыктыру җирлегенең һәм курортының беренче зонасы чикләрендә ярлыландырудан һәм юкка чыгарудан саклау өчен файдалану	9.2
Санатория эшчәнлеге	Санаторийларны, профилакторийларны, бальнеологик дәвалауларны, халыкны дәвалау һәм сәламәтләндерү буенча хезмәт күрсәтүне тәэмин итүче пычрак дәвалау хастаханәләрен урнаштыру; дәвалау-сәламәтләндерү урыннарын (пляжлар, бюветлар, шифалы пычрак табу урыннары)урнаштыру; дәвалау-сәламәтләндерү лагерьларын урнаштыру	9.2.1
Җәмәгать туклануы	Җәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагоглар) өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар урнаштыру	3.7.1
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затларның, хаҗиларның һәм послушникларның даими урнашу урыннары, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йортлары, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар)гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.7.2
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган	4.9

	даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	

Җир кишәрлекләренең чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
		Рөхсәт ителгән барлык төр төзелеш өчен
Җир кишәрлекләренең чик параметрлары		
Минималь мәйдан	кв.м	1
Максималь мәйдан	кв.м	100000
Җир кишәрлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары		
Участокның алгы чигеннән минималь чигеннән чигенү (башка күрсәткеч төзелешне җайга салу сызыгы белән билгеләнмәгән очракта)	м	0
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	0
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	0

Әлеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Р2. *Табигый ландшафтлар зонасы*

Р-2 табигать ландшафтлары зонасы-яшелләндерелгән территорияләр участоклары, үз эченә ачык болын киңлекләрен, ясалма сулыкларны, чокырларны, саклана торган ландшафтларны ала.

Җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төре исеме	Җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Җир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән		

файдалануның төп төрләре		
Табигать территорияләрен саклау	Бу зонада хуҗалык эшчәнлеген чикләү юлы белән әйләнә-тирә табигый мохитнең аерым табигый сыйфатларын саклап калу, аерым алганда: тыю полосаларын булдыру һәм карау, саклагыч урманнарны, шул исәптән шәһәр урманнарын, урман паркларын булдыру һәм карау, саклау урманнарында рөхсәт ителгән башка хуҗалык эшчәнлеге, тыюлыкларда табигый ресурслардан файдалану режимын үтәү, аеруча кыйммәтле җирләрнең үзенчәлекләрен саклау	9.1
Җир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре		
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнарга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Территорияне төзекләндерү	Территорияне төзекләндерүнең состав өлеше буларак кулланыла торган декоратив, техник, планлаштыру, конструктив җайланмалар, яшелләндерү элементларын, җиһазларның һәм бизәүнең төрле төрләрен, кече архитектура формаларын, стационар булмаган корылмаларны һәм корылмаларны, мәгълүмати щитларны һәм күрсәткечләрне урнаштыру	12.0.2
Базарлар	даими яисә вакытлыча сәүдә (ярминкә, базар, базар) оештыру өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, һәр сәүдә урынында 200 кв. метрдан артык мәйдан булмавын исәпкә алып; хезмәткәрләр автомобильләре һәм базарга килүчеләр өчен гаражлар һәм (яисә) тукталышлар урнаштыру	4.3
Җәмәгать туклануы	Җәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафе, ашханәләр, кабымлыклар, барлар)урнаштыру максатларында капиталь төзелеш	4.6

	объектларын урнаштыру	
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9

Җир кишәрлекләренең чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
		Рөхсәт ителгән барлык төр төзелеш өчен
Җир кишәрлекләренең чик параметрлары		
Минималь мәйдан	кв.м	1
Максималь мәйдан	кв.м	100000
Җир кишәрлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары		
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне җайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очракларда)	м	0
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	0
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	0

Әлеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Махсус билгеләнештәге зоналар.

СН-1. *Махсус билгеләнештәге зона.*

СН1 махсус кулланылыштагы зона калдыклар урнаштыру, туплау һәм күмү объектларын урнаштыру, шулай ук мондый объектларның техник регламентлар таләпләренә туры китереп санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төре исеме	Җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Җир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре		
Ритуаль эшчәнлек	Зиратларны, крематорийларны һәм күмү урыннарын урнаштыру; тиешле дини корылмалар урнаштыру; ритуаль-йола билгеләнешендәге продукция җитештерү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру	12.1
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагоглар)өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар урнаштыру	3.7.1
Җир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре		
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, җирләү бюролары)	3.3
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, җылылык, электр, газ белән тәэмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчемсез милек объектларын (котельный, су алу җайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, сүүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация станцияләре, стоянкалар, гаражлар һәм урып-җыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, Корылмалар, карны җыю һәм эретү өчен кирәкле) (рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төре төп һәм шартлы рәвештә рөхсәт ителгән барлык төрләре өчен кулланыла)	3.1.1
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча	4.9

	гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	

Җир кишәрлекләренең чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
		Рөхсәт ителгән барлык төр төзелеш өчен
Җир кишәрлекләренең чик параметрлары		
Минималь мәйдан	кв.м	1
Максималь мәйдан	кв.м	100000
Җир кишәрлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары		
Участокның алгы чигеннән минималь чигеннән чигенү (башка күрсәткеч төзелешне җайга салу сызыгы белән билгеләнмәгән очракта)	м	0
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	0
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	0

Әлеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

СН2. *Махсус билгеләнештәге яшелләндерү зонасы.*

Зона гамәлдәге нормативларга туры китереп санитар-саклау зоналарын оештыру һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән.

Җитештерү предприятиеләренең, инженерлык корылмаларының санитар-яклау зоналарында капиталь төзелеш объектларын урнаштыру санитар-яклау зоналарын билгеләү һәм санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләрен файдалану кагыйдәләре таләпләрен үтәү шарты белән рөхсәт ителә (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расланган) һәм Россия Федерациясе Җир кодексы (2001 елның 25 октябрендәге 136 номерлы Федераль закон).

Махсус билгеләнештәге СН3 территориясендәге җир кишәрлекләрен файдалану техник документларның гамәлдәге нормативларына, техник регламентларның таләпләренә һәм санитар нормаларга туры китереп башкарылырга тиеш.

СН-3. *Үләт базын урнаштыру зонасы.*

СН-3 зонасы биотермик чокырлар һәм сибиреязвасы үләт базлары участокларыннан файдалануның хокукый шартларын тәэмин итү өчен бүлеп бирелгән.

СН-4. *Үләт базын чикләүләр зонасы.*

СН-4 зонасы үләт базларының санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен, Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек министрлыгы тарафыннан 1995 елның 4 декабрендәге 13-7-2/469 номерлы Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы министрлыгы тарафыннан расланган биологик калдыкларны җыю, утильләштерү һәм юк итү ветеринария-санитария кагыйдәләре таләпләре нигезендә билгеләнгән.

11 бүлек. *Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчемсез милекне файдалануны чикләү өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары*

Статья 27. *Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчемсез мөлкәттән файдалануның чикләүләрен тасвирлау.*

1. Әлеге Кагыйдәләр Әлмәт муниципаль районының «Аппак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасында билгеләнгән зоналар чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану түбәндәгечә билгеләнә:

1) әлеге статьяда билгеләнгән чикләүләрне исәпкә алып, картада билгеләнгән тиешле территориаль зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары;

2) санитар-яклау, су саклау һәм башка чикләүләр зоналарына карата законнарда, башка норматив хокукый актларда билгеләнгән чикләүләр белән.

2. Санитар-яклау зоналарында һәм санитария өзелүләрендә, саклау зоналарында, су саклау зоналарында, яр буе яклау һәм яр буе полосаларында урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү түбәндәге норматив хокукый актларда билгеләнгән:

– Россия Федерациясе Су кодексы;
– Россия Федерациясе Җир кодексы;
– «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон;
– «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы Федераль закон;
– «Атмосфера һавасын саклау турында»1999 елның 4 маендагы 96-ФЗ номерлы федераль закон;

– СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары һәм санитар классификациясе»;

– Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы министрлыгының 2020 елның 26 октябрендәге 626 номерлы боерыгы белән расланган Биологик калдыкларны күчерү, саклау, эшкәртү һәм утильләштерүнең Ветеринария кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән үләт базларының санитар-яклау зоналары;

– СанПиН 2.1.1279-03 «Зиратларны, күмү билгеләнешендәге биналарны һәм корылмаларны урнаштыруга, урнаштыруга һәм тотуга гигиеник таләпләр» (Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының 2011 елның 28 июнендәге 35 номерлы карары белән расланган);

– СанПиН 2.1.4.1110-02 «Су белән тәэмин итү һәм эчәргә яраклы сууткәргечләр чыганакларын санитар саклау зоналары» (Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының 2002 елның 14 мартындагы 10 номерлы карары белән расланган);

– СП 2.2.3670-20 «Яңа төзелә торган һәм реконструкцияләнә торган сәнәгать предприятиеләрен проектлауга гигиена таләпләре»;

–СП 36.13330.2010 «СНиП 2.05.06-85* Магистраль торбаүткәргечләр» (СССР Дәүләт төзелешенең 1985 елның 30 мартындагы 30 номерлы карары белән расланган);

– СП 42.13330.2016 «СНиП 2.07.01-89* Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

– Әлеге Кагыйдәләрне эшләгәндә әлеге Кагыйдәләрне эшләү вакытында муниципаль берәмлекнең норматив-хокукый актлары кабул иткән чикләүләрнең санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналарында урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү исәпкә алынды.

3. Санитар-яклау зонасы яшәү тирәлегенә һәм кеше сәламәтлегенә йогынты ясау чыганагы булган объектлар һәм производстволар тирәсендә халыкның куркынычсызлыгын тәэмин итү максатларында билгеләнә. Санитар-яклау зонасы күләме атмосфера һавасына (химик, биологик, физик) пычрану йогынтысын гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, ә I һәм II класслы хәвефлелектәге предприятиеләр өчен - гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, шулай ук халыкның сәламәтлеге өчен кабул итәрлек куркыныч зурлыгына кадәр киметүне тәэмин итә.

Предприятиеләрнең, оешмаларның һәм объектларның санитар классификациясе нигезендә аларның санитар-яклау зоналары күләмнәрен төзиләр:

- беренче класс объектлары өчен - 1000 м;
- икенче класс объектлары өчен - 500 м;
- өченче класс объектлары өчен - 300 м;
- дүртенче класс объектлары өчен - 100 м;
- бишенче класс объектлары өчен - 50 м.

Аппак авыл җирлеге территориясендә әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты чыганагы булган барлык куркыныч класслы объектлар урнашкан.

Җитештерү һәм транспорт предприятиеләренең санитар-яклау зоналарында, коммуналь һәм инженер-транспорт инфраструктурасы объектларында, коммуналь-склад объектларында, чистарту корылмаларында, башка объектларда урнашкан җир кишәрлекләре һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектлары өчен «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең,

корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиНом 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә билгеләнә:

1) тыелган файдалану төрләре;

2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре.

Җитештерү-коммуналь объектларның санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны тыю төрләре::

-аерым торак йортларны да кертеп, торак йортлар;

- ландшафт-рекреация зоналары, ял зоналары, курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләре;

- бакчачылык ширкәтләре һәм коттеджлар корылышы территорияләре, күмәк яисә индивидуаль дача һәм бакча участоклары, шулай ук яшәү тирәлеге сыйфатын нормалаштыра торган башка территорияләр;

- спорт корылмалары, балалар мәйданчыклары, мәгариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми кулланылыштагы дәвалау-профилактика һәм сәламәтләндерү учреждениеләре;

- дару матдәләре, дару чаралары һәм (яки) дару формалары җитештерү объектлары, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал һәм ярымпродуктлар складлары;

- Сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектлары, азык-төлек чималы һәм азык-төлек күпләп складлары, эчә торган суны әзерләү һәм саклау өчен су үткәргеч корылмалар комплекслары.

Җитештерү-коммуналь объектларның санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төрләре:

- авария хәлендәге дежур персонал өчен торак булмаган биналар, вахта ысулы буенча эшләүчеләр өчен бүлмәләр (ике атнадан да артык түгел), идарә итү биналары, конструкторлык бюролары, административ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лабораторияләре, поликлиникалар, ябык типтагы спорт-савыктыру корылмалары, мунчалар, кер юу урыннары, сәүдә һәм җәмәгать туклануы объектлары, мотельләр, кунакханәләр, гаражлар, җәмәгать һәм индивидуаль транспортны саклау өчен мәйданчыклар һәм корылмалар, янгын деполары, җирле һәм транзит коммуникацияләре, ЛЭП, электр подстанцияләре, нефть һәм газ үткәргечләре, техник су белән тәэмин итү өчен артезиан скважиналары, техник су белән тәэмин итү өчен су суыту корылмалары, техник канализация станцияләре, су белән тәэмин итү станцияләре, автомобильләрне су белән тәэмин итү станцияләре.

4. Үләт базының санитар-яклау зонасы.

Хәзерге вакытта Аппак авыл җирлеге территориясендә бер биотермик чокыр бар.

Биологик калдыкларны җыю, утильләштерү һәм юк итү буенча ветеринария-санитария кагыйдәләре нигезендә үләт базының санитар-яклау зонасы күләме 1000 м тәшкил итә.

Россия Федерациясе Роспотребнадзор идарәсенең 2006 елның 3 маендагы хаты нигезендә 0100/4973-06-31 үләт базының санитар-яклау зонасы күләмен кыскарту Россия Федерациясенең Баш дәүләт санитар табибы яисә аның урынбасары карары буенча махсус чаралар комплексы һәм туфрак һәм грунт сулары лаборатория тикшеренүләре уздырганнан соң мөмкин.

Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсенең төп таләпләре булып, аеруча куркыныч инфекцияләр күмелгән урыннардан читкә таралу мөмкинлеген булдырмау һәм үләт базының санитар-яклау зонасы күләмен киметү тора:

- өстән тимер-бетон каркас (саркофак) белән туфрак учагын яшерүне тәэмин итү;
- үләт базының чиген терәк планга төшерү;
- периметр буйлап туфрак учагы ишелеп төшү, аншлаг белән ышанычлы киртәне яңарту;
- туфракның һәм суның лаборатор контролен оештыру, Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсе белән килештереп, скважиналарда грунт сулары агымы буенча түбәнрәк.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының Баш ветеринария идарәсенең 11.02.2010 елдагы 01-09-1218 номерлы хаты һәм РСФСР Авыл хуҗалыгы министрлыгы тарафыннан 1971 елның 3 маенда расланган төзелеш, агрогидромелиорация һәм башка җир эшләрен башкарганда ветеринария-санитария таләпләре турында Инструкция нигезендә, тиешле кагыйдәләрне үтәгәндә, себер язвасы булмаган үләт базын күчерергә мөмкин. Себер язвасы булмаган үләт базын күчерү мөмкинлеге турындагы карар Татарстан Республикасының Баш дәүләт ветеринария инспекторы тарафыннан кабул ителә.

Санитар-яклау зоналарында урнашкан җир кишәрлекләре һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектлары өчен үләт базлары түбәндәгеләр билгеләнә:

1) тыелган файдалану төрләре;
2) файдаланунның шартлы рөхсәт ителгән төрләре.

Үләт базларының санитар-яклау зоналары чикләрендә һәм аларның территорияләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре

- торак, иҗтимагый биналар һәм терлекчелек комплексларын урнаштыру үләт базыннан 1000 м якынрак;
- терлек көтүе, печән чабу;
- җирне һәм үләт базыннан читкә гуммияле калдыкны чыгару.

Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре:

- терлекләр һәм көтүлекләр урнаштыру 200 метрдан да якынрак;
- автомобиль, тимер юллар, аларның категориясенә карап, 50-300 метрга якын урнаштыру.;
- «Татарстан Республикасында (Татарстан) гигиена һәм эпидемиология үзәге» Федераль дәүләт сәламәтлек саклау учреждениесенең 2007 елның 23 октябрендәге 03-03/3965 номерлы хаты нигезендә, үләт базларының санитар-яклау зоналары территориясендә җитештерү объектларын саклау мөмкинлеген билгеләү өчен, аккредитацияләнгән лабораторияләрдә туфрак һәм грунт суларына лаборатор тикшерүләр үткәрергә, алынган нәтиҗәләр белән Роспотребнадзорның Татарстан Республикасы буенча идарәсенә мөрәҗәгать итәргә кирәк;
- гамәлдәге норматив документлар таләпләренә туры китереп яшелләндерү (Табигый үсемлек).

5. Магистраль торбаүткәргечләрнең санитар өзеклекләре.

«СНиП 2.05.06-85* Магистраль торбаүткәргеч» СП 36.13330.2010 нигезендә Аппак авыл җирлеге территориясе буенча уза торган магистраль торба үткәргечләрнең санитар өзеклекләре 75,150, 200 һәм 300 м тәшкил итә.

Торбаүткәргечләрнең санитар өзеклекләр чигендә урнашкан җир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны тыю төрләре:

- шәһәрләр һәм башка торак пунктлар;
- бакча йортлары, дача бистәләре булган коллектив бакчалар;
- аерым сәнәгать һәм авыл хуҗалыгы предприятиеләре;
- кошчылык фабрикалары, теплица комбинатлары һәм хуҗалыклары;
- сөт заводлары;
- файдалы казылмалар эшкәртү карьерлары;
- индивидуаль хуҗалар автомобильләре өчен гаражлар һәм ачык тукталышлар 20 дән артык автомобиль санына;
- кешеләр күпләп җыела торган аерым биналар (мәктәпләр, хастаханәләр, балалар бакчалары, вокзаллар һ.б.);
- торак биналар 3 катлы һәм аннан югарырак;

тимер юл станцияләре; аэропортлар; елга портлары һәм пристаньнар;

- гидро-, электр станцияләре; I-IV классլы елга транспортының гидротехник корылмалары;
- магистраль торба үткәргеченә карамаган су үткәргеч корылмалар һәм насос станцияләре;
- 1000 м3 дан артык саклана торган җиңел кабынып китүчән һәм янучан сыеклыклар һәм газлар складлары; автомобильләргә ягулык салу станцияләре;
- торбаүткәргечләргә, мачталарга (манараларга) һәм күпканаллы радиорель элемтә линиясенең мачталары (манаралары) һәм корылмалары; Россия Элемтә министрлыгының һәм башка ведомстволарның күпканаллы радиореле элемтә линиясенең корылмалары; телевизион манаралар.

6. Электр тапшыру линияләренең сак зонасы.

ГОСТ 12.1.051-90 «Электр куркынычсызлыгы. Электр тапшыру линияләренең сак зоналарында куркынычсызлык арасы 1000нән артык» нигезендә Аппак авыл җирлеге территориясе буйлап 110 кВ көчәнешле электр тапшыру линияләренең сак зонасы 20 м тәшкил итә.

Электр тапшыру линияләренең сак зонасы чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны тыю төрләре:

- электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләүнең куркынычсызлыгын һәм өзлексезлеген бозарга мөмкин булган гамәлләр үткәрү, алар барышында кешеләргә карата куркыныч туарга мөмкин;
- ягулык-майлау материаллары саклагычларын урнаштыру;
- чүплекләр урнаштыру;
- шартлаткыч эшләр башкару;
- ут ягу;
- сыек һәм коррозия матдәләре һәм ягулык-майлау материаллары ташлау һәм агызу;
- терәк үткәргечләргә һәм аларга чит әйберләргә якынаюга, шулай ук терәкләргә күтәрелү;

- экстремаль һава шартларында һава электр тапшыру линияләренең сак зонасында эшләр башкару һәм булуы.

Электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләүче оешма белән килештереп, шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре үз эченә ала:

- төзелеш, монтаж һәм кыр эшләрен башкару,
- агач утырту һәм кисү,
- азык, ашламалар, ягулык һәм башка материаллар туплау,
- йөк белән гомуми биеклеге булган яки юл өслегеннән йөксез генә 4 м дан артык булган машиналар һәм механизмнар өчен юллар төзү.

7. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе һәм яр буе саклау полосалары.

Аппак авыл җирлегенең өске су объектлары Кичуй, Бутенко елгалары һәм аларның кушылдыклары, шулай ук күлләр, буалар белән тәкъдим ителгән.

Су саклау зоналары булып, өслек су объектларының яр буе линиясенә якын урнашкан, аларда күрсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, куылуын, аларның суларын агызуын булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларын һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларын саклау максатларында хуҗалык һәм башка төр эшчәнлекне тормышка ашыруның махсус режимы билгеләнә.

Су саклау зоналары чикләрендә Яр буе саклау полосалары билгеләнә, алар территорияләрендә хуҗалык һәм башка төр эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә.

Яр буйлары һәр гражданның гомуми файдаланудагы су объектларына керүен тәэмин итү максатларында бүлеп бирелә.

РФ Су кодексы нигезендә елгаларның яки инешләрнең су саклау зоналары киңлеге аларның елгалары яисә инешләре өчен озынлык белән билгеләнә:

- 10 км га кадәр - 50 м күләмендә;
- 10 км дан 50 км га кадәр - 100 м күләмендә;
- 50 км һәм аннан да күбрәк - 200 м күләмендә.

Елга, чишмә башыннан алып инешкә кадәр 10 км дан да кимрәк булган инеш өчен су саклау зонасы яр буе яклау полосасы белән туры килә. Елганың, инешнең чишмә башына су саклау зонасы радиусы 50 м күләмендә билгеләнә.

Яр буе яклау полосасының киңлеге су объекты ярының текәлегенә бәйле рәвештә билгеләнә һәм кире авышлык өчен 30 м яисә кире авышлык өчен - 0º, 40 м тәшкил итә, текәлек өчен 3º һәм аннан да күбрәк авышу өчен - 50 м.

Таким образом, водоохранная зона, установленная для р. Кичуй, составляет 200 м, для р. Бутинка – 100 м, для их притоков и небольших водотоков, озер – 50 м, прибрежные защитные полосы – 50 м.

Гомуми кулланылыштагы су объектларының яр буе линиясе буйлап яр буе полосасы билгеләнә. Су объектларының яр буе полосасының киңлеге 20 м тәшкил итә (Кичү, Бутинка), каналларның яр буе полосасыннан, шулай ук елгаларның һәм инешләрнең озынлыгы 10 км (5 м). Гражданнарның су объектына ирекле үтеп керүен тәэмин итү максатларында яр буе полосасы төзелә алмый.

Елгаларның, башка су объектларының су саклау зоналарында урнашкан җир кишәрлекләре һәм башка күчемсез милек объектлары өчен билгеләнә:

- тыелган куллану төрләре;

- бассейн һәм башка территориаль идарә органнары белән махсус килешенеп, әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән ачык тыңлаулар процедураларыннан файдаланып, вәкаләтле дәүләт органнарының су фондын куллану һәм саклау буенча рөхсәт ителергә мөмкин булган шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре.

Елгаларның, башка су объектларының су саклау зоналарында урнашкан җир кишәрлекләре һәм башка күчемсез милек объектлары өчен билгеләнә:

- тыелган куллану төрләре;
- бассейн һәм башка территориаль идарә органнары белән махсус килешенеп, әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән ачык тыңлаулар процедураларыннан файдаланып, вәкаләтле дәүләт органнарының су фондын куллану һәм саклау буенча рөхсәт ителергә мөмкин булган шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре.

дорогах и в специально оборудованных местах, имеющих твердое покрытие.

Яр буе яклау полосалары чикләрендә, су саклау зоналары өчен күрсәтелгән чикләүләр белән беррәттән, түбәндәгеләр тыела:

- җирләрне сөрү;
- юыла торган грунтларның өемнәрен урнаштыру;
- авыл хуҗалыгы терлекләрен көтү һәм алар өчен җәйге лагерьлар, ванналар оештыру.

Су саклау зоналары чикләрендә хуҗалык объектларын һәм башка объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, файдалануга кертү һәм эксплуатацияләү рөхсәт ителә, су законнары һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар нигезендә мондый объектларны су объектларын пычранудан, чүпләнүдән һәм суларны саегудан саклауны тәэмин итә торган корылмалар белән җиһазландыру шарт.

Яр буе полосасында файдалануның тыелган төрләре:

- җир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру;
- Механик транспорт чараларын кулланып хәрәкәт итү.

Су объектларының яр буе полосасы чикләрендә (механик транспорт чараларын кулланмыйча) алар янында йөрү һәм тору, шул исәптән һәвәскәр һәм спорт балыкчылыгы һәм йөзү чараларын җәлеп итү өчен рөхсәт ителә.

8. Эчәргә яраклы су белән тәэмин итүнең җир асты чыганакларын санитар саклау зоналары.

2.1.4.1110-02 СанПиН нигезендә, су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суны санитар саклау зоналары» санитар саклау һәм су белән тәэмин итү чыганакларын пычратудан саклау максатларында алардан санитар саклау зонасы оештырыла, аның составына өч пояс: беренче пояс – катгый режимлы пояс, шулай ук икенче һәм өченче пояс – чикләү поясы керә.

Апак авыл җирлеге территориясендә эчәргә яраклы су белән тәэмин итүнең җир асты чыганакларын (чишмәләрне) санитар саклау зоналарының I поясы, шулай ук эчәргә яраклы су белән тәэмин итүнең башка җир асты чыганакларын санитар саклау зоналарының II һәм III поясы бүлеп бирелә.

Эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зонасының I пояс чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны тыю төрләре:

- зур көүсәле агачлар утырту;
- сусүткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торба үткәргечләрне салу;
- торак һәм хуҗалык-көнкүреш биналарын урнаштыру;
- кешеләрнең яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану.

Эчә торган су белән тәэмин итүнең җир асты чыганакларын санитар саклау зонасының II пояс чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- эшкәртелгән суларны җир асты офыкларына кертү һәм җир асты байлыкларын җир асты байлыкларына күчерү;
- ягулык-майлау материаллары, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар складларын, промстоклар, шламосаклагычлар һәм җир асты суларының химик пычрануы куркынычы тудыручы башка объектлар складларын урнаштыру;
- зиратларны, үләт базларын, ассенизация кырларын, фильтрлау кырларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм җир асты суларының микроб пычрануына китерә торган башка объектларны урнаштыру;
- ашламалар һәм агулы химикатлар куллану;
- төп файдаланудагы урманны кисү.

Мондый объектларны урнаштыру, геологик контроль органнары бәяләмәсен исәпкә алып бирелгән Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенең санитар-эпидемиологик бәяләмәсе булганда, җир асты суларын файдаланганда гына, су йөртү офыгын пычранудан яклау буенча махсус чаралар башкарылганда гына, санитария саклау зонасының III поясы чикләрендә рөхсәт ителә.

Эчә торган су белән тәэмин итүнең җир асты чыганакларын санитар саклау зонасының II поясы чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төрләре:

- Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсе белән килештереп, яңа скважиналар бораулау һәм туфрак катламын бозуга бәйле яңа төзелеш.

11. Нефть ятмалары чикләре.

Апак авыл җирлегенең бөтен территориясе Яңа Елховой нефть ятмасы чикләрендә урнашкан.

«Җир асты байлыклары турында» 2395-1 номерлы Россия Федерациясе Законының 22 статьясы нигезендә җир асты байлыкларыннан файдаланучы үзенә бирелгән тау бүлеп бирелгән чикләрдә файдалы казылма ятмалары мәйданнары төзүне чикләргә хокуклы.

Җир асты байлыкларының аерым участокларыннан файдалану илнең оборонасын һәм дәүләт иминлеген тәэмин итү, җир асты байлыкларыннан рациональ файдалану һәм саклау, әйләнә-тирә мохитне саклау максатларында чикләнергә яки тыелырга мөмкин.

Территорияләрне файдалану өчен махсус шартлары булган торак пунктлар һәм зоналар территорияләрендә җир асты байлыкларыннан файдалану халыкның тормыш һәм сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохитне саклау, биналар һәм корылмаларның сакланышы, шул исәптән тау эшләнмәләренең, бораулау скважиналарының һәм җир асты байлыкларыннан файдалану белән бәйле башка корылмаларның сакланышы куркынычын тудыра алган очракларда чикләнергә яисә тыелырга мөмкин.

Аеруча саклана торган табигый территорияләрдә җир асты байлыкларыннан файдалану аларның территорияләрен махсус саклау режимы нигезендә гамәлгә ашырыла.

«Җир асты байлыклары турында» 1992 елның 21 февралендәге 2395-1 номерлы Федераль законның 25 статьясы нигезендә файдалы казылма ятмалары мәйданнары төзү, шулай ук аларның яткан урыннарында җир асты корылмаларын урнаштыру файдалы казылмаларны чыгару мөмкинлеген тәэмин итү яки төзелешнең экономик максатка ярашлы булуын исбатлау шарты белән генә җир асты байлыкларының дәүләт фонды белән идарә итүнең федераль органы яисә аның территориаль органнары һәм дәүләт тау күзәтчелеге органнары рөхсәте белән рөхсәт ителә.

Файдалы казылма ятмалары мәйданнарын үз белдегең белән төзү төзелгән объектларны рекультивацияләү һәм демонтажлау буенча башкарылган чыгымнарны һәм чыгымнарны капламыйча туктатыла.

Статья 28. *Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары өчен билгеләнгән күчемсез мөлкәттән файдалануны чикләү тасвирламасы.*

Тиешле карталарга һәм регламентларга рәсми расланган документлар әзерләнгән һәм бирелгән саен, күрсәтелгән документлар әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибендә кертелә.

Статья 29. Гавами сервитутларның эш итү зоналары.

Гавами сервитутларның гамәлдә булу зоналары чикләре җирлек территорияләрен ызанлау проектларында чагыла һәм җир кишәрлекләренең шәһәр төзелеше планнарында күрсәтелә.

12 бүлек. *Шәһәр төзелеше регламентлары тарафыннан кагылмый торган төп җирләрне билгеләү, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми.*

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында (әлеге Кагыйдәләрнең II өлеше) территориаль зоналардан, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналардан тыш, шәһәр төзелеше регламентлары гамәленә кагылмаган төп территорияләр һәм җирләр күрсәтелә, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми – махсус саклана торган табигый территорияләр, урман фонды җирләре, шәһәр урманнары һәм башкалар.

Әлеге бүлектә гомуми файдаланудагы төп территорияләр һәм җирләрнең билгеләнеше тасвирламасы бар, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми һәм таратылмый торган гомуми кулланылыштагы территорияләр һәм җирләр бүленергә мөмкин:

Билгеләмәләр	Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы һәм җирләрнең төп территорияләре аталышы
ЗВФ	Су фонды җирләре
ЗЛФ	Урман фонды җирләре
ЛО	Линияле объектлар булган территорияләр
СУ	Авыл хуҗалыгы җирләре
ДПИ	Файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән җир кишәрлекләре

Статья 30. *Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы төп территорияләрне һәм җирләрне билгеләү.*

ЗВФ. *Су фонды җирләре.*

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары өске сулар белән капланган җирләр өчен билгеләнми, ә алардан файдалану Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

ЗЛФ. *Урман фонды җирләре.*

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары урман фонды җирләренә (торак пункт чикләреннән тыш) карата билгеләнми, ә алардан файдалану Россия Федерациясе Урман кодексы нигезендә Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенең һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

ЛО. Линияле объектлар булган территорияләр.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 4 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары линия объектлары белән шөгыльләнүче территорияләр өчен билгеләнми. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән җир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле органнар тарафыннан билгеләнә.

СУ. Авыл хуҗалыгы җирләре.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр составындагы авыл хуҗалыгы җирләре өчен билгеләнми. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән җир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле органнар тарафыннан билгеләнә.

ДПИ. *Файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән җир кишәрлекләре.*

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 4 өлешенең 4 пункты нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән җир кишәрлекләре өчен таратылмый. Шәһәр төзелеше регламентлары кагылмый торган җир кишәрлекләрен куллану вәкаләтле органнар тарафыннан федераль законнар нигезендә билгеләнә.

Аппак
авыл җирлеге башлыгы В.Н. Горбунова